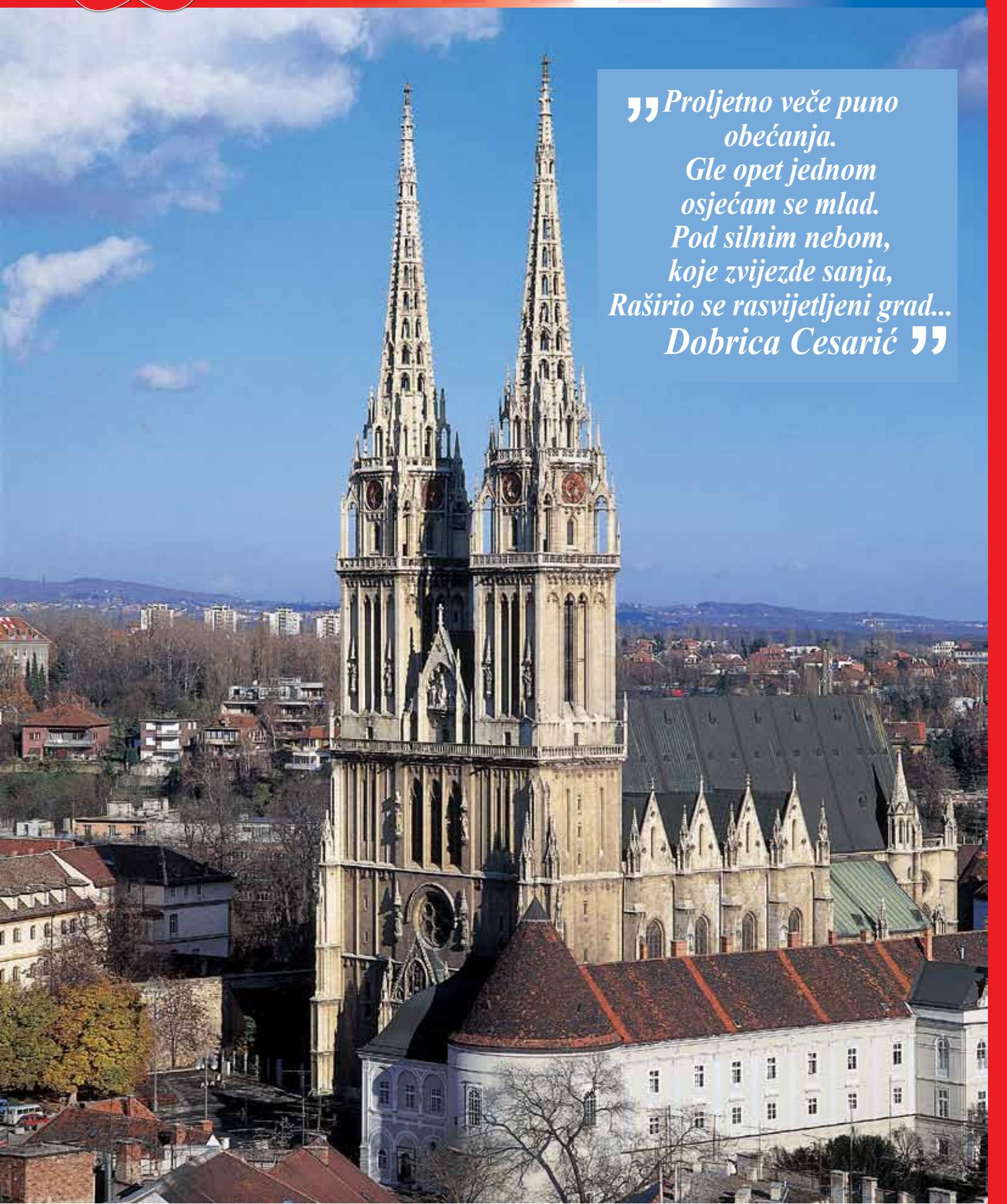

HRVATSKA RIJEČ

LIST ZAJEDNICE HRVATA U MAKEDONIJI

SIJEČANJ 2011. g. BR. 26

*„Proljetno veče puno
obećanja.
Gle opet jednom
osjećam se mlad.
Pod silnim nebom,
koje zvijezde sanja,
Raširio se rasvijetljeni grad...
Dobrica Cesarić „*

ZAGREB - DOMOVINA KRAVATE I PENKALA

Raznovrsnim i efektnim programom Turistička zajednica grada Zagreba u suradnji sa Croatia Airlines-om i hrvatskim Veleposlanstvom u hotelu Alaksandar Palace u Skopju 26. listopada predstavila je turističku i kulturno zabavnu ponudu glavnog grada Hrvatske.

Filmskim prikazom najvećih znamenitosti i povijesnih rariteta te kulturno zabavnog života Zagreba i osvrtom predsjednice Turističke zajednice Amelie Tomašević, dočarana je sva znakovitost i ljepota Zagreba, a izvrsni koncert svjetski poznate violončelistice Ane Rucner uveličao je promidžbu.

U nazočnosti gradonačelnika grada Skopja Koce Trajanovskog, predstavnika Vlade Makedonije, Sobranija, Gospodarske komore, diplomatskog zbora, turističkih djelatnika i novinara, hrvatski veleposlanik Ivo Kujundžić pozdravio je skup i izradio zadovoljstvo uspješnom suradnjom između Hrvatske i Makedonije.

Uspješna suradnja između Hrvatske i Makedonije reflektira se i na sve intenzivniju suradnju između gradova naše dvije prijateljske

zemlje, posebno Zagreba i Skopja, čiji će predstavnici uskoro potpisati deklaraciju o suradnji kako na gospodarskom tako i na kulturnom i turističkom planu, rekao je Kujundžić.

Zagreb je domovina općeprihvaćenih proizvoda u cijelom svijetu, kravate i penkala, pa čak i cepelina koji je konstruirao Zagrebčanin David Schwarz a realizirao njemački magnat Cepelin, istakla je predsjednica Turističke zajednice grada Amelie Tomašević i dodala da se Zagreb prvi put spominje 1094. godine. Prvo sveučilište je otvoreno 1669., kazalište 1834. a zgrada HNK 1895. Električni tramvaj proradio je 1910. god. Prvi hotel Zagreb je dobio 1891. a reprezentativni Esplanade 1925. Danas Zagreb ima 45 hotela od toga tri s pet zvijezdica.

Tomaševićka je posebno predočila znamenitosti Gornjeg grada i mnoge mogućnosti kulturnog i zabavnog života koje danas nudi Zagreb. Na kraju je izvestila da je prošle u prvih šest mjeseci 2010. godine Zagreb posjetilo 17 tisuća turista iz

Makedonije, uglavnom za vrijeme Svjetskog rukometnog prvenstva, dočeka Nove 2010. godine i školskih ekskurzija.

Croatia-Airlines na makedonskom tržištu prisutna je od 1994. godine i do danas je prevezla više od milijun putnika. Pokraj sedam letova tjedno zimi i devet ljeti, uskoro uvodi i vikend liniju između Zagreba i Skopja, istakli su Zlata Prpić i Atanas Rizov.

U kratkom i virtuoznom nastupu svjetski poznata violončelistica Ana Rucner oduševila je nazočne izvedbom djela „Karmina Burana“ Karla Orfa, „Bura“ Antonia Vivaldija, „Oda radosti“ Ludwiga Van Bethovena i makedonsku narodnu pjesmu „Jovano, Jovanke“. Prikazan je i film o istaknutim Makedoncima koji žive i djeluju u Zagrebu.

Marija Damjanovska

**ГЛАСИЛО НА ХРВАТИТЕ
ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

**GLASILO ZAJEDNICE HRVATA
U REPUBLICI MAKEDONIJI**

Glavna i odgovorna urednica:
Marija Damjanovska

Redakcija:
Marija Damjanovska
Snježana Trojačanec
Ljerka Totch Naumova
Goran Adamovski

Lektor:
Snježana Trojačanec

Fotografija:
Vlaho Brangjolica

Grafički dizajn i priprema:
Ana Andreeva

Tisk:

Nakladnik:
Zajednica Hrvata u R.Makedoniji
Skopje, Nikola Parapunov bb, zgrada
8.

Tel/fax: 389 30 79 533

Poštanski pretinac: 832

web: www.zhrm.org.mk

e-mail: zajednica.hrvata@gmail.com

Tajnica: Helena Đorđevska

Za nakladnika:
Snježana Trojačanec

**Glasilo se tiska sredstvima
Ministarstva kulture
na temelju
odobrenog projekta
i besplatno je.**

Uvodnik

Svaki početak je težak, ali kada ljudi imaju jasnu viziju, upornost i želju tada jedno i pol desetljeće prohuji u trenu. Naša ZHRM upravo ove godine, proslavlja svoj 15 rođendan. I danas kao i tada, očuvanje našeg hrvatskog identiteta niz jezik, tradiciju, kulturu, običaje, šport i zajednička druženja, je temelj postojanja zajednice. Mogu sa zadovoljstvom reći da smo prerasli u Zajednicu prepoznatljivu u Makedoniji i Hrvatskoj kao i na prostorima ove naše jugoistočne Europe. Uz uporan rad i zalaganje mojih prethodnika uspjeli smo dobiti prostorije te ih adaptirati i ispuniti bogatstvom hrvatske glazbe, umjetnosti, riječi i duha. Sjećanja se nižu i ne mogu vjerovati da je od listopada 2006. prošlo 50-tak mjeseci... Sto izdvojiti, a pri tome ne ispustiti ništa značajno - izložbe, koncerti, dramske predstave, večeri poezije, cijeli niz radionica, toliko je bilo aktivnosti da je nemoguće sve nabrojati u ovih nekoliko redaka. Uspješno smo produžili graditi mostove između naše domovine i naše „tatkovine“, povezali osnovne škole,inicirali zbratimljavanje nekoliko gradova i općina, sudjelovali u seminarima, tribinama, susretima, tradicionalnom forumu HMI, Hrvatskim svjetskim igrama, humanitarnim akcijama, organizirali dobrovoljna darivanja krvi, slijede Uskršnji i Božićni bazari u našoj katedrali. Ne smijem zaboraviti i našu web stranicu koja nam je prozor u svijet, i svakim danom je sve čitanja, zatim zbirka podataka, turniri u šahu i još cijeli niz uspješno realiziranih projekata. Tijekom ove četri godine aktivno smo aplicirali na natječaje institucija RM, svake godine sve smo uspješniji tako da ćemo ove godine relaizirati 4 projekta sa MNR-om, i 2 projekta sa Ministarstvom kulture. Suvremeni trendovi i zakonodavstvo traže kontinuiranu prilagodbu zajednice, u tijeku je i priladodba Statuta novom Zakonu za udruge i fondacije. Na samom kraju, od srca zahvaljujem svima koji su vrijedno radili i doprinosili uspjesima zajednice, jer jedino u ljubavi i zajedništvu možemo preživjeti ova teška vremena i nikada nemojte zboraviti „Adversa magnos probant“ (Teškoće pokazuju velikane).

mr.sc. Snježana Trojačanec

PREDsjEDNIK JOSIPOVIĆ U PRVOM SLUŽBENOM POSJETU REPUBLICI MAKEDONIJI

Predsjednik Republike Hrvatske prof. dr. sc. Ivo Josipović nakon stupanja na dužnost prvi put, službeno je boravio u Republici Makedoniji 12. srpnja na poziv makedonskog predsjednika Đurga Ivanova. Nakon svečanog dočeka i razgovora ova predsjednika su istakla da su odnosi između dvije zemlje izvrsni i da mogu poslužiti kao primjer u regiji. Ragovori su vođeni o euroatlantskim integracijama dvije zemlje i u regiji, o bilateralnim odnosima, o zaštiti uzajamnih manjina i drugim pitanjima, izjavili su predsjednici Josipović i Ivanov na konferenciji za novinare.

Na susretu Ivanov je čestitao Hrvatskoj za skor ulazak u Europsku uniju, a Josipović je izrazio spremnost Hrvatske da Makedoniji i dalje pruža pomoć na njenom euroatlanskom putu. Založili su se i za produbljivanje gospodarske suradnje i posebno za učinkovitije provođenje Sporazuma o zaštiti uzajamnih nacionalnih manjina.

- Razgovarali smo o produbljivanju gospodarske suradnje, posebno robne razmjene ne samo između naše dvije zemlje već i o zajedničkom nastupu na treća tržista. Obje zemlje imaju kvalitetne proizvode koje potrošači rado konzumiraju, istakao je Josipović.

Nakon razgovora sa svojim domaćinom predsjednik Josipović sa suradnicima položio je vijenac na grob Goce Delčeva, a zatim se sastao s predsjednikom Vlade Republike Makedonije Nikolom Gruevskim i predsjednikom parlamenta Trajkom Veljanoskim s kojima je razgovarao o suradnji dvije zemlje na svim razinama te o problemima Makedonije koje ima u svezi članstva u NATO i EU.

Premijer Gruevski upoznao je predsjednika Josipovića o grčkoj blokadi i naporima koje makedonska Vlada čini na pronalaženju uzajamno prihvatljivog rješenja za spor oko imena Makedonija, te o intenzivnom radu na ispunjavanju standarda za članstvo u Europsku Uniju.

PREDsjEDNIK JOSIPOVIĆ S HRVATSKIM GOSPODARSTVENICIMA

U popodnevним satima u hotelu „Aleksandar Palace“ predsjednik Josipović u pratnji veleposlanika u Republici Makedoniji Ive Kujundžića, sa svojim suradnicima Joškom Klisovićem - predstojnikom Ureda predsjednika, dr.sc. Davorom Božinovićem državnim tajnikom za politička pitanja Ministarstva vanjskih poslova, Romane Vlahutin zamjenice savjetnika predsjednika za Jugoistočnu Europu te dr.sc. Stjepana Glasa ministra savjetnika u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Skopju, razgovarao je s hrvatskim gospodarstvenicima u Makedoniji, koji su ga izvjestili o rezultatima rada, nastojanjima za izlazak na druga tržišta i o nekim problemima s kojima se susreću u radu.

Obraćajući se gospodarstvenicima Josipović je istakao kako je strateški cilj Hrvatske da cijela regija uđe u Europsku uniju jer svima trebaju dobiti odnosi, stabilnost i zajedničko tržište bez administrativnih barijera. „Takve barijere prisutne su i u Makedoniji i u Hrvatskoj i stoga smo se u razgovorima založili da se obje vlade pozabave tim problemima, posebno s natječajima, kvotama i imovinom“, rekao je Josipović.

Marija Damjanovska

Predsjednik Ivo Josipović među Hrvatima

SLOŽNO U PROMOVIRANJU HRVATSKE KULTURE I TRADICIJA - PORUČIO JE PREDsjEDNIK JOSIPOVIĆ HRVATIMA U MAKEDONIJI

Na kraju svog boravka u Skopju predsjednik Josipović susreo se s predstvincima hrvatskih udruga u Makedoniji. Prve pozdrave i dobrodošlicu izrazila je predsjednica Zajednice Hrvata mr.sc. Snježana Trojačanec. Govorila je o aktivnostima najbrojnije udruge Hrvata u Makedoniji, osnovane prije 14 godina, koja trenutno broji 1138 članova. Među mnogobrojnim aktivnostima, istakla je tiskanje glasila Hrvatska riječ, nakladu knjiga članova Zajednice na hrvatskom jeziku, projekt osnovnih škola Skopja i Pule, humanitarni koncert dječjih zborova Hrvatske i Makedonije,

radionicu hrvatskog jezika za odrasle pod vodstvom prof. dr. sc. Sanje Vulić iz Zagreba, radionicu pisanja projekata, izložbu umjetnika na kulturnom Skopskom ljetu, dugogodišnju plodnu suradnju s Hrvatskom maticom iseljenika i sudioništvu u njezinim projektima, zблиžavanje i suradnju gradova Skopje – Zagreb, bratimljenje općina

HRVATSKA MEĐU PRVIMA PO UPISU NA LISTI SVJETSKE BAŠTINE

Susret s ministrom Biškupićem

Zajednica Hrvata u Makedoniji na marginama konferencije o „Društvenoj vrijednosti kulturne baštine Europe“ organizirane u okviru makedonskog predsjedanja Odborom ministara Vijeća Europe, na kojoj su sudjelovali ministri ili zamjenici ministara 23 zemalja Jugoistočne Europe i predstavnici Vijeća Europe u Skopju imala je čast i zadovoljstvo dana 25. rujna 2010. susresti se po treći put s ministrom Biškupićem. Tog ranog subotnjeg jutra u dobrom raspoloženju razgovarano je o provođenju ugovora o zaštiti međusobnih nacionalnih manjina i konkretnoj pomoći Ministarstva kulture ZHRM-u u realizaciji predviđenih aktivnosti do kraja godine, kao i planovima o suradnji u 2011. godini. Biškupić je njavio da će se založiti kod makedonske Vlade za dosljednije provođenje Ugovora, odnosno redovnije financiranje Zajednice Hrvata kao što je to osigurano Makedoncima i svim nacionalnim manjinama u Hrvatskoj.

- Pokušat ćemo poduzeti sve da se prebrode teškoće u kojima se Zajednica nalazi i da se ovdje u Makedoniji provodi Ugovor o zaštiti međusobnih nacionalnih manjina, kao što mi u Hrvatskoj pomažemo sve manjinske zajednice sustavno, među kojima i makedonsku, pa čak i vjerske zajednice. Razgovarat ću s ministricom kulture Makedonije za pomoći u provođenju vaših projekata ali i sa predstnikom Makedonske zajednice u Hrvatskoj da

se založi kod makedonskih vlasti za uzvratnu pomoć. Za dio vaših projekata pomoći ćemo mi, a Hrvatska pomaže i izgradnju Makedonske pravoslavne crkve u Zagrebu koja će se uskoro početi graditi. Za tu svrhu osigurali smo više od 400 tisuća kuna (250.000 eura), rekao je ministar Biškupić.

Susret je protekao u konkretnim dogovorima uz srdačnost i zajedničke fotografije, s vjerom da će sve dogovorenog kao i do sada od strane Ministarstva kulture biti realizirano.

Na kraju ministar je informirao prisutne da je na minstarskoj konferenciji usvojen Skopski program koji će pokrenuti postupak za utvrđivanje napretka projekata namijenjenih provedbi konvencije Vijeća Europe o kulturnoj baštini. Naglasio je, kako je konferencija doprinos ostvarivanju preduvjeta za osiguranje sredstava za zaštitu kulturne i prirodne baštine što je vrlo značajno za turizam, a na zadovoljavajući način dogovoren je i stvaranje zajedničkog zakonodavstva kako bi mogli zajedno nastupati pred međunarodnim fondovima i osigurati sredstva za multilateralnu suradnju.

Ministar Biškupić je istakao i da su prihvaćena tri nova hrvatska spomenika graditeljske baštine za obradu u integriranim projektima. To su, kompleks Siscia iz rimskog doba, ranorenesansna palača Moise na Cresu i turski han na jezeru Vrana iz osmanlijskog doba, i dodao da je Hrvatska jedna od vodećih zemalja Europe prema upisu u UNESCO-vu listu svjetske kulturne materijalne i nematerijalne baštine, na kojoj su gradovi Dubrovnik, Split, Trogir, Šibenik, Poreč i Plitvička jezera. Nematerijalna kulturna baština je fešta svetog Vlaha u Dubrovniku, Put križa na Jelsi, hrvatsko čipkarstvo s Hvara, Paga i Lepoglave, dječje igračke iz Hrvatskog zagorja, istarsko dvoglasje - kao jedinstvena notna ljestvica i druge.

Snježana Trojčanec

Ilinden iz Skopja s općinom Rešetari, proslave blagdana i druge mnogobrojne aktivnosti u njegovaju, razvijajući i očuvanje hrvatskog identiteta putem materinskog jezika, književnosti, glazbe, umjetnosti, folklora, očuvanju naše hrvatske baštine.

Istaknula je dobre uvjete na tečaju hrvatskog jezika u organizaciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske koji pohađaju 50 učenika u Skopju, Kumanovu, Bitoli, Štipu i uskoro u Strugi i Ohridu. Sve te aktivnosti objavljene su na internetskoj stranici Zajednice. Predsjednica Trojčanec osvrnula se i na problem finansijskih sredstava koja su potrebna za realizaciju planiranih projekata, i izrazila nadu da će biti riješen implementacijom sporazuma RM i RH o zaštiti prava uzajamnih manjina. Bogata aktivnost Zajednice, istakla je Trojčanec, temelji se uglavnom na entuzijazmu i ljubavi članova prema svojoj prvoj domovini – Hrvatskoj.

O novoosnovanoj asocijaciji - Hrvatskome nacionalnom vijeću u Makedoniji govorila je predsjednica Dragica Ampova. Osvojila se na osnivanje udruge, koja je registrirana 2009. godine s gradovima Kumanovo, Tetovo, Bitola i Štip i na proslavu Dana državnosti.

Zatim se naznačnima obratio počasni konzul RH u Bitoli i predsjednik udruge „Marko Marulić“ dr. Branko Maretić,

koja djeluje već 16 godina. Govorio je o dobrim odnosima na kulturnom povezivanju dvaju prijateljskih naroda Hrvata i Makedonaca, o mnogobrojim aktivnostima, među kojima je spomenuto Dane hrvatskog filma, gostovanje zborova, kazališta, izložbi, književnih susreta umjetnika iz Hrvatske u Bitoli, kao i o plodnoj suradnji s hrvatskim tvrtkama i gradonačelnicima susjednih gradova i bratimljelju gradova Bitole i Dubrovniku.

Obrativši se Hrvatima u Makedoniji, predsjednik Josipović rekao je da se teška vremena u gospodarstvu odražavaju i na financiranje udruga te istakao, kako je to je problem svih Hrvata koji žive u zemljama u regiji. No, podukao je, da je bitno da osim dobre suradnje s ministarstvima Hrvatske i Makedonije, veze s Hrvatskom budu što intenzivnije a suradnju s kulturnim udrugama iz Hrvatske treba ostvarivati putem zajedničkih projekata. Predsjednik Josipović je posebno poručio svojim sunarodnjacima da složno djeluju u promoviranju hrvatske kulture i tradicije kako bi što učinkovitije upotrebili nedostatna sredstva i izrazio nadu da će na osnovu razgovora koje je vodio s makedonskim dužnosnicima biti osigurano više sredstava za aktivnosti Hrvata u Makedoniji.

mr.sc. Ljerka Totch Naumova

Разговор со м-р Елизабета Канческа-Милевска ,
министерка за култура на Република Македонија

Желба за поголем интензитет и соработка на културен план

Х.Р. Република Македонија и Република Хрватска, две братски држави, имаат повеќегодишни традиционално добри културни врски.

Со потпишувањето на Програмата за соработка во областа на културата меѓу Република Македонија и Република Хрватска за периодот 2009-2011 година само се потврдува нашата желба за поголем интензитет и соработка на културен план», изјавивте министерке Канческа-Милевска во Скопје на 19.01.2009 година при потпишувањето на Програмата.

Ве молам, почитувана министерке м-р Елизабета Канческа - Милевска, во пресрет на овие благословени Божиќни празници, да кажете за читателите на «Хрватска ријеч», нешто повеќе за веќе реализираните проекти и оние што ќе се реализираат во наредната 2011 година меѓу Македонија и Хрватска ?

Е.К.М. Еден од приоритетите на Министерството за култура на Република Македонија е меѓународната соработка, која е насочена кон презентација и афирмација на високите вредности на македонското наследство и творештво. Македонија и Хрватска имаат традиционално добри долгогодишни културни врски, а соработката постои во

сите дејности и на сите нивоа. Досега реализираме размена на голем број изложби, учество на голем број истакнати хрватски уметници на нашите меѓународни манифестации како Охридско лето, Струшките вечери на поезијата, Млад отворен театар. Во рамките на соработката во областа на културата со Република Хрватска досега се потпишани 3 програми за културна соработка, од кои последната Програма за соработка за периодот 2009-2011 година со министерот Божо Бишкупик ја потпишавме во средината на јануари минатата година. Со потпишувањето на програмата се отвораат нови можности за размена на креативната енергија која постои меѓу уметниците и научните работници. Во рамките на соработката со Република Хрватска на културен план досега е реализирана размена на голем број гостувања на театрски куки, изложби, учество на голем број истакнати хрватски уметници на нашите меѓународни манифестации, како што се Охридско лето, Струшките вечери на поезијата, Млад отворен театар.

И соработката меѓу двете земји на мултилатерален план е на високо ниво. Националните комисии на УНЕСКО заемно се поддржуваат во регионалните и меѓународните проекти поднесени до УНЕСКО, како и во областа на заштитата

на културното наследство, со размена на искуства и експерти. Забележителна е соработката меѓу националните комитети на ИКОМ, ИКОМОС и ИККРОМ.

За 2011 година во рамките на годишната програма на Министерството во Хрватска е предвидено гостување на Драмскиот театар со претставата „Хамлет“, концерт на Македонската филхармонија во Загреб и во Вараждин, гостување на Младинскиот женски хор при КУД „Стив Наумов“ - Битола во Сплит, учество на АНПО „Скопје“ на меѓународниот фестивал во Биоград, во соработка со Македонско-хрватското друштво - хрватски културен центар „Марко Марулиќ“ - Битола, ќе биде одбележан Денот на државноста на Хрватска во Македонија, потоа во Хрватска од страна на Заедницата на Хрватите во Република Македонија ќе биде реализирана изложбата „Море на светлината“ на Влахо Бранѓолица, ќе биде претставена Изложба на скулптури од Перушко Богданќи и изложбата „Музиката и идентитетот“ од Етнографскиот музеј во Загреб во организација на НУ Музеј на Македонија.

Х.Р. На билатералниот состанок пред потпишувањето на Програмата со министерот за култура на Република Хрватска м-р Божо Бишкупик помеѓу останато се договоравте

“ Министерството за култура ги подржува иницијативи на хватските здруженија во Македонија ”

за поддршката на програмите на националното малцинство. При тоа министерот Бишкупик Ве замоли за помош при финансирањето на проекти на Заедницата на Хвати во Република Македонија.

До сега Заедницата имаше добра соработка со Министерството. Предложените проекти беа влезена во Годишната програма на Министерството како: издавање на весникот Хватска ријеч и изложба на академскиот сликар Дубравко Наумов во Париз. Може ли и во наредедниот период Заедницата да очекува од Министерството за култура на Република Македонија поддршка при реализацијата

на нејзините проекти ?

E.K.M. Сакам да подвлечам дека нашата земја обрнува особено внимание на негувањето на културата на хватското малцинство во Република Македонија. Во таа насока Министерството за култура ги подржува активностите на двете здруженија на Хватите во Република Македонија - Македонско-хватското друштво „Марко Марулиќ“ во Битола и Здружението на Хватите во Скопје.

Министерството за култура секоја година објавува конкурс за поддршка на проекти од национален интерес. Настојувајќи да ја продлабочиме билатералната соработка со Република Хватска, поддржуваме иницијативи на хватските здруженија, како и репродуктивни уметници од Македонија кои имаат интерес да се претстават во Хватска.

X.R. Што би им порачале на читателите на „Хватска ријеч“?

E.K.M. Во пресрет на Божиќ, како резултат на добрата институционална соработка, во Музејот на Македонија е поставена изложбата „Хватски Божиќ“ што

претставува одлична можност македонската јавност да се запознае со еден значаен сегмент од богатото културно и духовно наследство на Хватска, поврзан со народната традиција и обичаите при прославувањето на овој значаен празник посветен на Христовото раѓање. Ова е всушност возвратна изложба во рамките на соработката меѓу Музејот на Македонија и Етнографскиот музеј од Загреб. Имено, во декември минатата година преку изложбата „Македонски Божиќ“ пред хватската јавност беа презентирани обичаите и традицијата на македонскиот народ при прославата на Божиќ.

По повод овој значаен празник, вам и на сите читатели на Хватска ријеч, како и на сите граѓани од католичка вероисповед, им го честитам Божиќ и им пожелувам празничните денови да им бидат исполнети со здравје, среќа и успех и тие чувства да ги следат во текот на целата година.

Разговорот го водеше м-р . Јерка Тот Наумова

Izložba Hrvatski Božić u Skopju

BOŽIĆ U HRVATA SLAVI SE OD VII. STOLJEĆA

Pod nazivom „Rodio nam se Kralj nebesni“ u Muzeju Makedonije u Skopju 23. prosinca otvorena je izložba eksponata Etnografskog muzeja u Zagrebu s kojima se obilježava hrvatski Božić. Prikazano je tridesetak kopija starih živopisnih jaslica, te raznoliki adventski vijenci, bor okičen licitarskim srcima, božićna trpeza s božićnim kruhom, zelenom pšenicom, slamom... Zanimljivo je da su široko rasprostranjeni katolički

običaj sađenja božićne pšenice prvi počeli Hrvati i стога се назива Hrvatska pšenica

Činu otvaranja predhodile su božićne pjesme u izvedbi autora izložbe Josipa Barleka, mons. Antuna Cirimotića, don. Mate Jaković i mladi Emanuel, a izložbu su otvorili direktorica Muzeja Meri Anicin Pejoska i ravnatelj Etnografskog muzeja Damodar Frlan. Oni su izrazili zadovoljstvo što se ovom tematskom postavom omogućuje skopskoj publici da se upozna s običajima i tradicijama Hrvata za blagovanje Isusovog rođenja i podsjetili da su se Zagrebčani sa običajima Makedonaca upoznali na izložbi Muzeja Makedonije, održane prošle godine u Etnografskom muzeju u Zagrebu.

Autor izložbe Josip Barlek viši kustos, naglasio je da Hrvati pod utjecajem Talijana i Austrijanaca Božić slave još od VII stoljeća, a

da se jaslice prikazuju u zadnjih 200 godina. U stvaranju ugodaja za Božić, pomažu brojni simboli koji tvore božićnu tradiciju u kojoj svjetlo svijeća, jabuka, zelena grana, žito, sjeme, božićna pogača, božićne jasle, zvijezda Tri kralja i drugi znaci igraju posebnu ulogu a sve to i povezuje nas kršćane, rekao je Barlek.

Mnogobrojnu publiku među kojom su bili i predstavnici Zajednice Hrvata, pozdravio je hrvatski veleposlanik Ivo Kujundžić koji je izrazio zadovoljstvo što svoj mandat u Makedoniji završava ovim lijepim duhovnim događajem i dodao, kako je samo ove godine između Makedonije i Hrvatske realizirano 30-ak kulturnih i drugih projekata. Na kraju izrazio je zahvalnost Vladi Republike Makedonije za tako uspješnu suradnju.

Marija Damjanovska

Putujuća izložba

HRVATSKI SUVREMENI CRTEŽ U SKOPJU

Izložba Suvremeni hrvatski crtež izniman je događaj koji pridonosi produbljivanju uzajamnog poznавanja kultura dviju zemalja, istakao je ministar kulture Božo Biškupić otvarajući izložbu crteža 70 hrvatskih umjetnika 9. studenog u Skopju zajedno sa svojom kolegicom, ministricom kulture u Republici Makedoniji, Elizabetom Kančeskom Milevska.

Veliki broj ljubitelja likovne umjetnosti i kulturnih stvaralača Makedonije nazočio je otvaranju izložbe „Suvremeni hrvatski crtež“ u Muzeju suvremene umjetnosti na kojoj je predstavljeno 140 crteža 70 autora, među kojima, Ede Murtića, Miroslava Šuteja, Ivane Lovrenčić, Pauline Jazvić, Zlatane Vrkljan, Zlatka Baureka, Dubravke Babić, Eugena Kokota, Oto Raisingera, Ivane Lacković, Munire Vejzović, Josipa Skerlje, Dragutina Trunbetaša, Zdenke Pozaić i drugih.

Otvarami izložbu hrvatski ministar kulture Božo Biškupić, je rekao da ova postava crteža svjedoči o osebujnom kreativnom kontinuitetu najistaknutijih predstavnika suvremene hrvatske likovne umjetnosti i naglasio;

- Odlučili smo se za izbor ključnih radova različitih generacija umjetnika svrstanih u šest tematskih cjelina, kako bismo samom izložbom što lakše pridonijeli upoznavanju i razumijevanju naše suvremene likovne scene, a selekcijom radova autora težimo ukazati na sav raspon i raznolikost njihova umjetničkog izričaja, istakao je Biškupić i dodači kako je ovo događaj koji pridonosi produbljivanju uzajamnog prepoznavanja kultura dviju zemalja.

EDO MURTIĆ "DVA JEZGRA"

Makedonska ministrica kulture Elizabeta Kančeska Milevska izrazila je osobito zadovoljstvo nazočnošću ministra Biškupića i naglasila kako je ova značajna i izvanredno vrijedna izložba, samo jedna u nizu aktivnosti kulturne suradnje dviju država i najavila da će iduće godine u Zagrebu biti organizirana izložba makedonskih umjetnika.

Izložba Hrvatski suvremeni crtež za koju je izbor napravio povjesničar umjetnosti akademik Tonko Maroević u Skopju trajat će do 15. prosinca ove godine. Maroević je i autor pogovora kataloga izloženih djela a kurator je Viktorija Vaseva Dimevska.

Na otvaranju izložbe u Skopju koja je dosada prikazana u 20 zemalja svijeta, pokraj članova Zajednice Hrvata nazočili su hrvatski veleposlanik Ivo Kujundžić sa suradnicima i predstavnici Katoličke crkve – biskup i Apostolski egzarh Kiro Stojanov, mons. Anton Cirimotić i don Mato Jaković.

U povodu ovog kulturnog događaja, dan prije, održana je Konferencija za novinare na kojoj su o značaju izložbe i kulturnoj suradnji između Hrvatske i Makedonije govorili Darko Stefanovski državni tajnik makedonskog Ministarstva kulture, hrvatski veleposlanik Ivo Kujundžić i Elena Šulevska direktorka Muzeja suvremene umjetnosti.

„Cilj izložbe koja putuje svijetom“, naglasio je veleposlanik Kujundžić, „je zbližavanje kultura europskih i izvaneuropskih zemalja, ponajprije zbog potrebe da vlastitu umjetnost sagledavamo u širokom međunarodnom kontekstu te vrednujemo vlastite umjetničke dosege u globalnom okruženju“.

Šulevska je govorila i o doprinosu hrvatskih umjetnika u obogaćivanju fonda Muzeja umjetničkim djelima koji su prvi organizirali izložbu u Skopju nakon katastrofalnog potresa 1963. i poklonili svoja djela. Muzej raspolaže sa 156 darovanih djela umjetnika iz Hrvatske, među kojima Antuna Augustinčića, Ede Murtića i Ivana Lackovića, koji su na taj način višestruko pomogli Skopju jer su stimulirali i mnoge poznate umjetnike u svijetu da doniraju svoja djela nastradalom gradu - čak i najvećeg među njima Pabla Picassoa, rekla je Šulevska.

**Marija Damjanovska
mr.sc. Ljerka Totch Naumova**

IZLOŽBA VLAHE BRANGJOLICE „MORE SVJETLOSTI“

U sklopu Skopskog ljeta dana 07.07.2010 u Kulturno Informativnom Centru, (KIC) otvorena je izložba Vlahe Brangjolice naslovljena „More svjetlosti“

Zadnji likovni opus mr Vlahe Brangjolice naslovjen „More svjetlosti“, nastao kao grafičko-multimedijalni projekt uz sve imanentne likovno-estetske komponente zvuči impresivno i kompaktno.

Taj sublimat jedne simbioze ili kreativne kompilacije likovno uobličenih sekvenci je fragment totaliteta njegovog sveukupnog bića i ujedno refleksija inkarnata njegovog kreda koje uz puno poetične iluminacije i dramatičnog naboja emanira njegovo sveukupno stvaralaštvo, a posebice ovaj ciklus posvećen moru svjetlosti satkan osebujnom konciznom koncentracijom kreativne energije kao epilog krucijelnih proviđenja. Njegov opus pun erudicije doživljavamo kao nadahnuće refleksijom njegovog metafizickog unutranjeg dijaloga koji ponire u više meditativni monolog. To intimističko putovanje vremenom i prostorom ostvaruje suverenim vladanjem dvaju moćnih medija - fotografije i grafike preobražene u digitalnu grafiku.

Umjetnički opus Vlahe Brangjolice zagonetno načinje više dilema s kojima se sučeljava čovječanstvo u globali i svaka jedinka ponaosob dajući njegovom djelu ujedno

i dimenziju mikrokosmosa i makrokosmosa. Njegov je pristup višeslojan, a njegov svijet je ujedno i jednostavan i kompleksan. Svojim opusom Vlaho Brangjolica ostavlja dojam filozofa i mislitelja koji analitično i sintetično pravi vivi-sekciju, sondažu sveukupnih civilizacijskih dostrijeva i pokušava spojiti dva dekartovski podvojena svijeta. Bujicom metaforickog, simboličkog, alegorijskog, nadrealnog i fantazmogoričnog prizvuka modulira senzitivne senzacije stvarajući i preoblikujući složene projekcije i vizure analognih svijetova u njemu i oko njega, ujedno i sve one lirske akorde neuhvatljivo suptilnog i krhke titraje harmoničnih pigmenata, floskulni trepet biosvjetline i luminiscenciju, iznenadno transformira u duboko angažirani proglaš. S tom višestrukom nepredvidljivom transmodulacijom inicira i provocira višeslojnu doživjelicu i raznorodnu interpretaciju spajajući orfejsko i tanatosko.

Violeta Krstić, dipl. povjesničar umjetnosti

Međuvladin Mješoviti odbor o manjinama

Makedoniji.

Nadalje, raspravljalo se i o unaprijed dogovorenim temama vezanima uz obostranu zaštitu manjina i aktualna pitanja položaja hrvatske odnosno makedonske manjine koje žive u dvjema državama. Tijekom sastanka pozdravljene su sve do sada realizirane preporuke iz prethodnog zapisnika, te dana potpora preporukama čija je realizacija u tijeku.

Pitanje manjina između Republike Hrvatske i Republike Makedonije temelji se na Sporazumu između Republike Hrvatske i Republike Makedonije o zaštiti prava hrvatske manjine u Republici Makedoniji i makedonske manjine u Republici Hrvatskoj, sklopljenom 13. listopada 2007. godine, u skladu sa internom regulativom u objema državama i prihvaćenim europskim standardima o zaštiti manjina.

Temeljem Sporazuma, u svrhu nadzora nad provedbom ugovorenih odredbi uspostavljen je Mješoviti hrvatsko-makedonski odbor na razini Vlada dviju država, s dinamikom zasjedanja u jednogodišnjim intervalima.

Mario Dragun, glasnogovornik MVPEI

U Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija 25. studenog održana je sjednica međuvladinog Mješovitog odbora Republike Hrvatske i Republike Makedonije za manjine.

Drugom sjednicom Mješovitog odbora s hrvatske strane supredsjedao je načelnik Samostalne službe za Hrvate u inozemstvu i kulturu Petar Barišić, a s makedonske strane voditelj Sektora za susjedne zemlje u Ministarstvu vanjskih poslova Republike Makedonije Goce Georgievski.

Tijekom plenarnog zasjedanja potvrđen je visoki stupanj pravne zaštite makedonske manjina u Republici Hrvatskoj, te iskazana nada kako će u skoro vrijeme doći i do donošenja istovrsne zakonske regulative u Republici

16. FORUM HRVATSKIH MANJINA

U Hrvatskoj matici isljenika u Zagrebu 26. studenog održan je 16. Forum hrvatskih manjina na temu: Mediji hrvatskih manjinskih zajednica i mogućnosti otvaranja novih komunikacijskih kanala. U radu skupa pokraj predstavnika Hrvata iz zemalja srednje i jugoistočne Europe sudjelovali su i predstavnici Ureda predsjednika RH, više ministarstava, hrvatskih medija i diplomati susjednih zemalja među kojima Dančo Markovski makedonski veleposlanik u Zagrebu i mr. Željko Kuprešak hrvatski veleposlanik u Beogradu.

Forum je otvorila Katarina Fuček, ravnateljica Hrvatske matice iseljenika i pri tom je naglasila da je za Hrvate u inozemstvu izučavanje hrvatskog jezika i kulture osnovni uvjet za očuvanje vlastitog identiteta i da u tome važnu ulogu imaju mediji kao i crkva. Ona je izvjestila da je Prijedlog-strategija za Hrvate izvan RH u završnoj fazi te da je u njemu obuhvaćen cijelokupni program statusa Hrvata izvan domovine, i konstatirala je kako to pokazuje da Hrvatska ima ozbiljan odnos prema svojoj dijaspori.

Skup su zatim pozdravili predstavnici državnih institucija, među kojima i Petar Barišić, načelnik za Hrvate u inozemstvu MVPEI. On je govorio o značaju zastupljenosti hrvatskih manjina u medijima matične države,

o otvaranju novih komunikacijskih kanala, što kako je rekao, umnogome ovisi od potpore samih država.

Glavna izvestiteljica i moderatorica Foruma Vesna Kukavica napravila je pregled medija hrvatskih manjina. U zemljama srednje i jugoistočne Europe ima ukupno 35, od kojih se, istakla je, tri tjednika izdvajaju osmišljenim uređivačkim profilom, dobrom čitanošću i vitalnom pretplatničkom mrežom. To su stoljetne gradišćanske Hrvatske novine, šestdesetgodišnji mađarski Hrvatski glasnik i najmlađa vojvođanska Hrvatska riječ. Od 12 europskih država gdje živi uglavnom malo Hrvata svoje medije nemaju u Češkoj, Bugarskoj i na Kosovu, dodala je Kukavica i naglasila da trećina od svih medija nema novaca za kontinuirano izlaženje, usavršavanje novinara i poboljšanje uvjeta rada. Navela je i da u gotovo svim državama Hrvati imaju web portale i mrežne publikacije, a u nekim izlaze i vjerski časopisi, koje uglavnom uređuju svećenici.

urednici emisija za hrvatske manjine Zvonko Božinović i Domagoj Veršić. Potonji je izvjestio da je radio emisija Glas Hrvatske dostupna svim Hrvatima u svijetu.

Smiljanka Škugor - Hrnčević, ravnateljica HINE ocjenila je da je Agencija dosada nedovoljno pokrivala aktivnosti Hrvata u inozemstvu i najavila radikalne promjene, istovremeno upućujući poziv izvandomovinskim novinarima da redovito šalju priloge o aktivnostima hrvatskih zajednica.

Predstavnici Hrvata iz Austrije, Crne Gore, Italije, Mađarske, Makedonije, Rumunjske, Slovačke, Slovenije i Srbije govorili su uglavnom o problemima s kojima se susreću u poslu, a najčešće se spominjao problem nedostatka sredstava. Na veoma ilustrativan način o tome je govorila i predsjednica Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji Snježana Trojačanec.

Marija Damjanovska

SUSRET SA ADAMOM PHILLIPSOM KONZULTANTOM OEES-a

U organizaciji Agencije za prava manjina i Ureda OEES-a u Makedoniji 05. listopada 2010. godine u prostorijama Agencije održan je susret predstavnika Mreže za multikulturalno društvo i predstavnika OEES-a.

U ime OEES-a susretu su prisustvovali konzultant Alan Philips - Brayton iz Velike Britanije i Zehra Ibraim nacionalni časnik za vladavinu prava pri posmatračkoj misiji u Skopju. Mrežu su predstavljali: predsjednik Miroljub Orlandić, Snježana Trojačanec -ZHRM, Lindita Ali - Savez balkanskih Egipćana i Vartan Surmejan - Zajednica Armenaca. U prvom dijelu razgovora Orlandić je ukratko upoznao predstavnike OEES-a s organizacijskom postavljenosću Mreže, a zatim je obrazložio analizu stanja o pravima pripadnika malih zajednica u Makedoniji, o odnosu državnih institucija prema njima i

predložio konkretne mjeru kojima bi se prevladalo sadašnje stanje i poboljšao status svih zajednica.

Zajednički je konstatirano da je susret bio veoma konstruktivan a Philips je istakao da je dobio jasniju sliku o stanju prava pripadnika manjih zajednica, te da će na osnovu toga pripremiti izvešće i predložiti konkretne mjeru kojima bi se poboljšao status Agencije za prava manjina, a time i malih zajednica.

Ivana Joksimović

Radionica hrvatskog jezika za odrasle

Suština i temelj identiteta Hrvata u Republici Makedoniji je očuvanje hrvatskog jezika, budući je hrvatski jezik upravo taj što ih spaja s korijenima, omogućuje im bolji pristup informacijama i kvalitetniji kulturni život i očuvanje hrvatske kulturne baštine.

U svezi takvih razmišljanja ZHRM je podnijela profesionalno napravljen „Projekt očuvanje hrvatskog identiteta putem materinjeg jezika“ koji je bio odobren. Korak dalje, bila je organizacija Radionice hrvatskog jezika za odrasle članove ZHRM.

Nastavni program je predložila i održala nastavu docentica dr.sc. Sanja Vulić, koja predaje kroatistiku na Sveučilištu u Zagrebu i studentima glume u Splitu, vodi Hrvatski institut u Beču, a u poljskom gradu Gdansku drži gostujuća predavanja na Studiju slavistike.

Po obimnom ali veoma razgovijetnom i učinkovitom programu, nastava je počela 14. lipnja i trajala 7 dana po 4 sata dnevno u popodnevnim satima u prostorijama Zajednice Hrvata. Posjećivalo je 23 članova ZHRM, od kojih šest iz Ogranka - Kumanovo. Među njima bilo je dosta mlađih članova Zajednice.

Sudionici Radionice s velikim oduševljenjem pratili su nastavu koja se odvijala preko znanstvenog interaktivnog pristupa. Veliki broj vježbi koje su polaznici odgovorno i marljivo odradivali, pridonio je usavršavanju pravopisa, gramatike

i leksike, potom stručnoj naobrazbi o Hrvatskoj - o zemljopisnim pojmovima i povjesnim događajima - kao i susretu s hrvatskim književnim imenima.

Na kraju svi sudionici izrazili su zadovoljstvo stečenim znanjem o jeziku, hrvatskoj kulturi i baštini. Bio je to ugodan kutak druženja na maternjem jeziku u kome su sudionici dodirnuli svoje korijene, osvojili nova znanja o svom jeziku - pomalo zaboravljena zbog daljina i vremenskih raskoraka - no ne u srcima, već u udaljenosti informacija o suvremenom književnom hrvatskom jeziku. Bio je to poticaj i za dalje usavršavanje meternjeg jezika!

Na rastanku, uz domaće kolače, s oduševljenjem primale su se preporuke profesorice Vulić, da treba čitati, čitati hrvatske knjige, ponavljati vježbe odradene na Radionici, koristiti rječnike i slijediti znanstvene informacije vezane za hrvatski jezik. Ta oduševljenost sudionika pokazala je želju i potrebu za novim radionicama s profesoricom Vulić, ne samo u Skopju već i u organcima ZHRM.

Radionica hrvatskog jezika neophodna je za očuvanje hrvatskog identiteta putem materinjeg jezika i nameće se logična potreba njene održljivosti u duljem vremenskom razdoblju, što znači da se i u buduće trebaju organizirati ovakvi projekti.

mr.sc.Ljerka Totch Naumova

Hrvatska predstava „Saloma“ oduševila publiku u Skopju

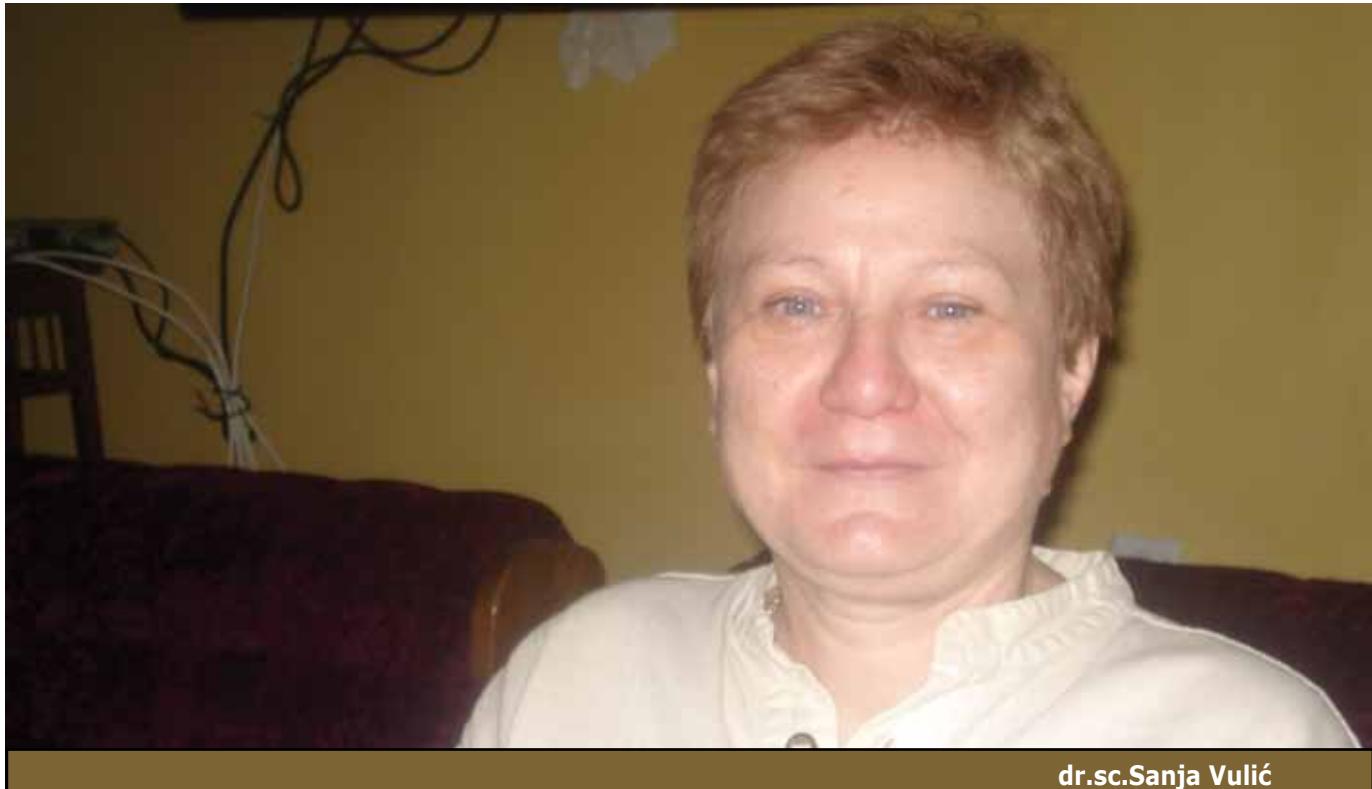
Predstava „Saloma“ Istarskog narodnog kazališta iz Pule na gostovanju u Skopju 22. rujna u okviru festivala Mladi otvoreni teatar, izazvala je burne ovacije publike. Na festivalu sudjeluje 11 kazališta iz više zemalja Europe.

Predstava „Saloma“ rađena prema motivima drame Oscara Wildea u režiji Damira Zlatara Frey i u izvođenju ansanbla Istarskog narodnog kazališta iz Pule svojom snažnom dramtikom i spektakularnošću izvođenja izazvala je veliki interes skopske publike koja ju je nagradila dugotrajnim aplauzom i burnim ovacijama. Biblijska tema koja asocira na suvremeno doba u kome su poremećene osnovne ljudske vrijednosti, te monumentalna scenografija, moćna glazba sa solo napjevima, dojmljiva koreografija masovnih scena, a osobito strastvena gluma izvođača, posebno intepretatorice Salome, sve vrijeme pulsiraju s publikom koja je pljeskala i na otvorenoj sceni.

Pokraj redateljstva Damir Zlatar Frey je izradio i koreografiju i scenografiju, a dramaturgiju na tekst Oscara Wildea Željka Udovčić. Skladatelj glazbe je Darko Hajsek, a solo vokali Aleksandra Ptičar i Leonora Surian. Raskošni kostimi su djelo Matije Vuice i Damira Zlatara Freya. U predstavi sudjeluje tridesetak glumaca, a glavne uloge igraju Helena Minić i Marinko Leš uz Leonoru Surian, Rade Radolovića, Dalibora Brkića, Lanu Gojak i mnoge druge.

Festival Mladi otvoreni teatar počeo je koproducijskom predstavom kazališta iz Slovenije, Luxembourga, Makedonije, Francuske i Rumunjske dramom „Kralj je mrtav“ Eugena Ionescoa u režiji Silvija Purcaretea. Na programu festivala koji je trajao tjedan dana bilo je 11 predstava kazališta iz više europskih zemalja, koje su se natjeale za najbolje sveukupno ostvarenje. Pobjedila je predstava „San ljetne noći“ Williama Shakespearea redatelja iz Mađarske Oscarasa Korshunovasa.

Marija Damjanovska

dr.sc.Sanja Vulić

Prisjećanje na Radionicu hrvatskoga jezika u Skopju

O Zajednici Hrvata u Makedoniji imala sam mogućnost nešto više doznati prilikom susreta s hrvatskim književnicima iz dijaspore koji se svakoga listopada održavaju u Rovinju. Na tim sam susretima najprije upoznala pjesnikinju Ljerku Toth Naumovu, a zatim i Snježanu Trojačanec, predsjednicu zajednice. Upravo zahvaljujući tim poznanstvima dobila sam početkom 2010. poziv da na proljeće u Skopju vodim Radionicu hrvatskoga jezika. Susret s Hrvatima u dijaspori uvijek me veseli i obogaćuje novim spoznajama. Budući da me zanimalo susret s novom hrvatskom zajednicom koju još ne poznajem, da nikad do tada nisam bila u Makedoniji i da volim podučavati hrvatski jezik, taj sam poziv rado prihvatile. Međutim, zbog brojnih profesionalnih obveza tek sam sredinom lipnja imala dovoljno vremena za realizaciju dogovorenoga putovanja i nastavnoga programa.

Uskopsku sam zračnulu kusletjela vrele ljetne večeri, na blagdan sv. Antuna Padovanskoga, 13. lipnja

2010. Kada prvi put doputujem u neku državu, uvijek sam radosna ako ugledam poznato prijateljsko lice u mnoštvu koje čeka dolazeće putnike. Ovaj put je to bila ljubazna gospođa Ljerka koja se pobrinula da brzo i udobno stignem do hotela.

Budući da se Radionica hrvatskoga jezika održavala u poslijepodnevnim i večernjim satima, od 17 do 21 h, prvoga sam jutra nestrpljivo željela razgledati Skopje. Međutim, paklena vrućina sprječila me toga jutra u mojoj nakani, pa sam se nakon svega desetak minuta sklonila u ugodno rashlađeni hotelski prostor.

Srećom, i prostorije Zajednice Hrvata u Makedoniji također su imale rashladne uređaje, pa se naša Radionica mogla odvijati nesmetano. Planirani program od 35 nastavnih sati održan je od 14. do 20. lipnja. Premda je program koji sam im ponudila bio prilično zahtjevan, nastavu je svakodnevno pohađalo 20-ak ljudi različite dobi, od mladića i djevojaka do polaznika i polaznica u zreloj dobi. Svi su oni ozbiljno pristupili vježbama iz

hrvatskoga pravopisa, gramatike i leksika. Svakodnevno se vježbalo usmeno i pismeno izražavanje i raspravljaljalo o pogreškama. Kao što se u manjinskim zajednicama uvijek može očekivati, jezik domicilnoga većinskoga naroda utječe na njihovo izražavanje na jeziku matičnoga naroda. Kad je riječ o pravopisu, Hrvati u Makedoniji najviše su problema imali s pravilnim pisanjem refleksa jata, dok im je u gramatici najviše poteškoća zadavala uporaba genitivnih i lokativnih padežnih oblika, tvorba futura, prijedložne sveze i slaganje sintagmatskih sklopova. Na rječnik Hrvata u Makedoniji znatno utječe makedonski i srpski leksički fond, pa su imali prilike vježbati pravilnu uporabu hrvatskih riječi. Veselio me svaki pozitivan pomak u znanju hrvatskoga jezika polaznika Radionice. Na žalost, svih se imena i prezimena ne mogu sjetiti, ali neka od njih mogu navesti zahvaljujući potpisima pojedinih polaznika na pismenim vježbama. Redovito je Radionici pohađala tročlana obitelj Ujčić, koja je svakodnevno

dolazila iz Kumanova. Najmlađi polaznik, sedamnaestogodišnji Antun Matošević također je bio redovit, kao i gospođe Ljerka Toth-Naumova te Marija Damjanovska, urednica Hrvatske riječi. Redoviti su bili i majka i sin iz obitelji Pokupec. Uglavnom redovit bio je i Goran Tanov. Više od polovice nastavnoga programa pratile su i Irena Anastasovska, Ana Savevska, Zorica Trajčevska, Silvija Paić i Gordana Janičjević. Povremeno nam se pridružila i predsjednica Snježana Trojačanec, kojoj kao izvornoj govornici hrvatskoga jezika nisu potrebne vježbe ovoga tipa. Ostale, čijih se imena i prezimena ne mogu sjetiti, molim neka mi to oproste. U vrlo su mi

ugodnoj uspomeni ostale i polaznice radionice čijih se prezimena ne sjećam nego samo imena, ali sam s njima zajedno provela puno slobodnoga vremena, osobito s mladom Helenom koja mi je pokazivala grad i brinula se za moj prijevoz, te s gospođom Sonjom koja se pobrinula da upoznam večernji život Skopja. Bila sam oduševljena što su ulice, šetališta i kafići puni do kasnih večernjih sati. Bilo je tu beba u kolicima, djece, mlađih i ljudi svih životnih dobi, do staraca i starica. Zahvaljujući njima imala sam priliku doživjeti istinsku životnu radost Makedonki i Makedonaca, unatoč realnim poteškoćama s kojima se kao narod i pojedinci svakodnevno susreću.

Pozitivan odnos prema životu, srdačnost i neposrednost daju makedonskomu narodu poseban šarm, a strancu omogućuju da se ugodno osjeća u njihovoj zemlji.

Meni je usto poseban doživljaj predstavljao izlet sa Snježanom Trojačanec na planinu Vodno te s Helenom, gospođom Ljerkom i Anom Savevskom u kanjon Matke. Osobito me veselila vožnja brodicom. Otišle smo tamo u pravom trenutku po još sunčanom vremenu jer su posljednja dva dana donijela vremensko osvježenje. Kada sam napuštala Skopje 21. lipnja, kišilo je ...

dr.sc.Sanja Vulić

BOŽIĆNI KONCERT S KLAPOM BONACA

Tradicionalni Božićni koncert po drugi put s Klapom Bonaca iz Šibenika, ovoga puta pojačanjom s mezzosopraničicom Nerom Gojanović u katedrali Presveto Srce Isusovo u Skopju navjestio je veliki blagdan i oduševio mnogobrojnu publiku.

U organizaciji Veleposlanstva Republike Hrvatske 20. prosinca u katedrali Presveto srce Isusovo u Skopju održan je tradicionalni Božićni koncert s hrvatskom opernom umjetnicom Nerom Gojanović i Klapom Bonaca, koji su izvedbom duhovnih djela i više pjesama iz svog repertorata izazvali dugotrajne

aplauze i skandiranja.

Mezzosoprastica Gojanović osvojila je skopsku publiku vrhunski otpjevavši pjesme Sretan je svijet G. F. Hendla, Tiha noć G. Morha i Parla mi d' amore te zajedno s klapom Bonaca Di zvizda padne I. Mikulićina, Splitski tango i Neka cijeli ovaj svijet. Aplauzi su prštali usred pjesme i skandiranja publike klapi Bonaca za Runjićevu Tihu noć, pjesmu pape Voytile Krist na žalu, U sve vrime godišta, Cesarice, noć u Dalmaciji, Oči boje lavande, Felize navidad, Oprosti mi pape, Champs-Elyses, Bolen mi leži Mile Pop Jordanov a prave ovacije dobio je solist Antonio

Mihotić za izvedbu Sole mio. Koncert je završen Runjićevom pjesmom Bijeli Božić na zahtjev biskupa dr. Kire Stojanova.

Nazočne goste među kojima su bili predsjednik RMakedonije Đorge Ivanov, predstavnici Vlade i parlamenta, vjerskih zajednica, hrvatski veleposlanik na Kosovu Zlatko Kramarić, veleposlanici 12 zemalja, kulturni radnici, vjernici i Hrvati iz više gradova Makedonije, pozdravili su Biskup skopski i Apostolski egzarh u RM dr. Kiro Stojanov i hrvatski veleposlanik Ivan Kujundžić, koji je naglasio da je Klapa Bonaca, koja je gostovala i za Uskrs ponovo pozvana na zahtjev publike.

Klapa Bonaca djeluje 20 godina i smatra se jednom od najboljih dalmatinskih klapa. Pokraj popularnih skladbi, članovi klape izvode i tradicionalno hrvatsko akapela pjevanje koje vuče korijene u liturgijskom crkvenom pjevanju u povodu čega su imali čast da budu primljeni u audenciju kod Njegove svetosti pape Ivana Pavla II.

Nakon koncerta Nj.E. Ivan Kujundžić priredio je prijam u povodu završetka njegovog mandata u RMakedoniji.

Marija Damjanovska

DOSTOJNO OBILJEŽENA STOTA OBLJETNICA ROĐENJA BLAŽENE MAJKE TEREZIJE

*„Za Boga ništa nije malo. U trenutku kada Njemu nešto dajemo, to postaje beskonačno”
Majka Terezija iz Čalcute*

Stota obljetnica rođenja Blažene Majke Terezije u Skopju - njenom rodnom gradu, bogato je obilježena na duhovnoj i svjetovnoj razini. Obilježavanje se odvijalo pod pokroviteljstvom Sobranja Makedonije a u organizaciji Ministarstva kulture, Spomen doma Majke Terezije i Katoličke crkve.

Središte događaja u čast Majke Terezije gotovo cijelu 2010. godinu bio je Dom posvećen njoj. Već početkom godine u amfiteatru Doma prikazan je dokumentarac Vardar filma o posjetama Majke Terezije Skopju 1978. i 1980. kada je proglašena počasnim građaninom Skopja.

U lipnju otvorena je izložba dokumenata o Majci Tereziji iz arhiva Isusovaca iz Zagreba koju je pripremio kustos Marin Spirov. Istovremeno prikazan je i dokumentarni film o Majci Tereziji „Something beautiful for God“ koji je za BBC snimio novinar Malcolm Magerić, dok je Vijeće grada Skopja održalo svečanu sjednicu i promoviralo monografiju „S Božjim blagoslovom“ u povodu 30 godišnjice proglašenja Majke Terezije za počasnog građanina Skopja.

Uoči rođendana Blažene Terezije 26. kolovoza Sobranje Makedonije upriličilo je svečanu sjednicu na kojoj je ambasador Srđan Kerim, govoreći o majci Tereziji poručio kako nitko neće zalutati u životu ukoliko ima nadu i smjelost kojom je Gonxha Bojaxhiu krenula ususret Majci Tereziji da bi postale jedan putokaz ka miru i ljubavi među ljudima. U Muzeju grada Skopja otvorena je izložba umjetničkih djela „Sto portreta Majke Terezije“ akademskog slikara Miftara Memetića. U Spomen domu postavljena je izložba fotografija Majke Terezije hrvatskog fotoreportera Zvonimira Atletića, a u okviru molitvene trodnevnice održano je rođendansko majčinsko bđenje. Stotu obljetnicu rođenja Majke Terezije prigodno je obilježila i Makedonska akademija znanosti i umjetnosti.

U katedrali Presveto Srce Isusovo održane su dvije pontifikalne svete Mise u čast Majke Terezije, koje su vodili sarajevski nadbiskup Vinko Puljić i Apostolski nuncij Santos Abril y Castelo uz skopskog biskupa Kiru Stojanova. U rujnu fotografije Majke Terezije fotoreportera Zvonimira Atletića izložene su u katedrali.

U Spomen domu u studenom mjesecu promovirana je knjiga „Majka Terezija - čudesne priče“ Austrijanca oca Lea Masbourg-a, prijatelja i duhovnog pratioca Božije službenice u njenoj misiji po svijetu. Knjiga se pojavila u travnju ove godine na njemačkom jeziku u Minhenu i dosada je prevedena na desetak jezika, a u Makedoniji istovremeno na makedonskom i albanskom jeziku. Autor u knjizi bilježi nadljudske napore Majke Terezije, na boljitužu života bolesnih i siromašnih u Indiji i svijetu, i o njenoj hrabroj misiji na otvoranju kuća Misionarki ljubavi u Sovjetskom Savezu, na Kubi, Nikaragvi... gdje

Poslanice Majke Terezije:

*„Čovjek je nerazuman, nelogičan i sebičan
Nije važno, voli ga!
Ako činiš dobro pripisat će to tvojim sebičnim ciljevima
Nije važno, čini dobro!
Ako ostvariš ciljeve tvoje naći ćeš lažne prijatelje i iskrene neprijatelje
Nije važno, ostvaruj tvoje ciljeve!
Dobro koje činiš, sutra bit će zaboravljen
Nije važno, čini dobro!
Poštenje i iskrenost učinit će te ranjivim
Nije važno, budi iskren i pošten!
Ono što si godinama stvarao u času bi moglo razrušeno biti
Nije važno, stvaraj!
Ako pomažeš ljudima, možeš loše proći
Nije važno, pomaži im!
Daješ svjetu najbolje od sebe, a on će ti uzvratiti udarcima
Nije važno, daj najbolje od sebe!”*

se diktatorskim režimima suprostavila nadom za spas ljudskog života. O knjizi i djelu Majke Terezije na promociji su govorili ministrica kulture Elizabeta Kančeska Milevska i akademici Katica Ćulavkova i Luan Starova.

U prosincu u Spomen domu prikazani su film i fotografije Majke Terezije sa ceremonije dodjeljivanja Nobelove nagrade za mir 1979. godine. Otvorena je i izložba dokumenata i osobnih predmeta - krunica, molitvenik... Majke Terezije.

Na završnici svjetskog obilježavanja stote obljetnice rađanja velike humanistkinje u Rimu, Republika Makedonija će sudjelovati kazališnom predstavom o Majci Tereziji prema scenariju poznatog makedonskog pisca Venka Andonovskog.

Za dvije godine postojanja, kuću blažene Majke Terezije u čijoj se kapeli nalazi i njena relikvija, posjetilo je 150 tisuća hodočasnika iz cijelog svijeta. Najredovniji i najmnogobrojniji su iz Južne Koreje odakle svakog

ponedjeljka dolazi skupina poklonika ove Blaženice našeg vremena.

Zajednica Hrvata u Republici Makedoniji priključila se obilježavanju ove važne obljetnice organizirajući „Duhovne večeri s prijateljima” u čast blažene Majke Terezije 7. listopada u Spomen domu u Skopju, a zatim tijekom listopada, studenog i prosinca u Štipu, Bitoli i Kumanovu.

Majka Terezija rođena je 27. kolovoza 1910. godine u Skopju kao Agnes Gonxha Bojaxhiu. Preminula je 5. rujna 1997. godine. Sa 12 godina zavjetovala se da će postati časna sestra, a sa 18 godina odlazi u Indiju. Najprije se priključuje sestrama iz reda Loreto u Bengaluru, a zatim u

Calcutti polaže svoj prvi zavjet i predaje u školi časnih sestara „Sveta Marija”. Tijekom vožnje ulicama Calcutte 1946. osjetila je Božji poziv da pomaže siromašnima. Napušta školu i 1950. osniva svoj red „Misionari Ibjavivi”. Zbrinjava umiruće, siročad i bolesne posebno gubave. Danas više od 3000 sestara i 500 braće u više od 100 zemalja svijeta pripadaju redu Majke Terezije i nastavljaju njeni plemenito djelo.

Govorila je puno o ljubavi i što sve treba činiti iz ljubavi pa razmišljajući kako da sve nas poduči tome, ostavila nam je u amanet brojne poslanice.

Jadranka Čardinovska

UTOPIO SE, PA OŽIVIO

Tijekom Festivala mladih u Međugorju ljeta 2010. zbio se neočekivan događaj. Sesnaestogodišnji Dominik Juroš iz Slovačke i njegovi vršnjaci doputovali su u Međugorje, ali bez velikog interesa za festival. Toga 3. kolovoza bila je strašna vrućina i umjesto da prate festival otišli su plivati na obližnje slapove Kravice zajedno sa svojim vodičem Jankom. Dominik se okliznuo u ledenu vodu i potonuo u dubinu od oko tri metra. Uspio je nekoliko puta izroniti na površinu, ali nitko nije shvatio da se utapa. Svi su mislili da izvodi neku svoju igru. Deset minuta kasnije Janko se zabrinuo jer ga više nije vidio. Otplivao je do mjesta gdje ga je zadnji put bio. Uz pomoć nekoliko ljudi izvukao je Dominika iz vode. Ali njegovo srce više nije kucalo. Nakon 15-20 minuta oživljavanja počelo je ponovo kucati, ali na putu za mostarsku bolnicu, opet je stalo. I pluća su prestala raditi. U bolnici je Dominik stavljen u stanje inducirane kome i aparati su preuzezeli vitalne funkcije njegovog tijela.

Sutradan su u Mostar doputovali njegovi roditelji iz Slovačke. Pošto su čuli što se dogodilo svi mladi okupljeni na festivalu počeli su žarko moliti za njega, a taj prekrasni lanac molitve potom je tekao danju i noću. Čak su i Dominikovi suputnici, iznenada zahvaćeni strahom Božjim, počeli moliti. Svi su otišli na ispovijed i nazočili misi s velikom pobožnošću. 5. kolovoza, okružen svojom obitelji i s puno molitelja, Dominik je počeo pokazivati neočekivane znakove. Premda bez svijesti, on bi stisnuo majčinu ruku ili zaplakao. Probudio se 7. kolovoza i svi su mu organi oživjeli. Prva mu je reakcija bila da zaplače i moli svoje roditelje za oproštenje. Zgrabio je majčinu ruku i zamolio je da moli s njim i to puno. Želio se ispovjediti i zato su poručili da dođe svećenik. Potom je prebačen u slovačku bolnicu, gdje je počeo normalno hodati i govoriti. Četiri tjedna kasnije vratio se u školu. Njegov slovački lječnik izjavio je da je Dominikov oporavak šokantan pošto kod čovjeka koji provede nekoliko minuta pod vodom bez kisika, dolazi do velikog oštećenja mozga.

Dominikove percepcije u komi

Dominik je ispričao neke zanimljive aspekte svog iskustva. Na primjer, iako je bio bez svijesti kad su ga izvukli iz vode, on je bio svoje roditelje u Slovačkoj kako sjede

ispred televizora i znao je kamo će poći. 8. kolovoza prema riječima prisutnih i samog Dominika, osjećao je nuturnje borbe i imao neobične percepcije. Dok je bio između života i smrti, osjećao je da mu prijete „mračni likovi” prisutni u bolnici. Neki su stajali kraj vrata, dok su drugi izazivali kaos u bolesničkoj sobi time što su ga optuživali. Ti su likovi neprestance nastojali spriječiti njegovu majku da moli uz njegov krevet. Dominikovo je lice zasjalo kad je osjetio prisustnost osobe pune svjetla, mira i radosti za koju misli da je bila Majka Božja. Kad je netko ušao u sobu noseći vodu, on je znao da je to blagoslovljena voda i pomislio je: „O posvećena voda! Ona će mi sada pomoći!”. Izjavio je da je bio kadar percipirati molitve svoje obitelji kao smirujuće, pozitivne i pune života. Dominik je bio i Čistilište. Tamo je ugledao dvojicu mladića iz susjednog grada kako pate. Bio je kako su spalili neki automobil a kasnije poginuli u automobilskoj nesreći. Bio je anđele, sjajna bića prekrasnih lica odjevena u bijelo. Rekao je i da je gledao Isusa licem u lice i da Isus ima najdivnije oči. Kad je njegova obitelj molila kruniku Božanskog milosrđa uz njegovu bolesničku postelju, on ih je upitao: „Osjećate li taj predivan miris?”, „Kakav miris?“ - pitala je majka. „Krvi Isusove! Ima predivan miris!“ - odgovorio je.

Ima još puno detalja iz ove priče koje nije moguće iznijeti ovdje, ali važno je znati da ga je Dominikova majka u vrijeme začeća posvetila Gospu. Budući je nakratko doživio slatki okus Neba, Dominik je zažalio što mu je lječnički tim spasio život! U Domikovom slučaju, samo Bog zna radi li se, medicinski gledano o čudu. No, to je malo važno. Ono što je prekrasno u ovom slučaju jest da je 40 tisuća mladih nazočnih na Festivalu molilo u Međugorju. Gospodin je upotrijebio ovog tinejdžera, koji je prolazio kroz krizu, da prigne koljena svih njegovih prijatelja, da ih potakne da podu na ispovijed i da vratí njihova srca Bogu. Dominik se ne sjeća svega, ali rezultat milosti više je nego očit u njegovu životu. On se pretvorio u mladića koji danas duboko moli, koji gorljivo živi svoju vjeru i koji se radosno pridružuje svojim roditeljima i obitelji u molitvi. Iskazuje veliko štovanje Isusovu križu, Gospu. Svi njegovi rođaci zahvalni su za milost koju mu je Gospodin iskazao. Čak i njegov djed, donedavno tvrdokorni protivnik Muđugorja, sada želi doći ovamo. Veličanstveno.

s. Emanuela iz Međugorja

www.childrenofmedjugorje.com

RHEMA – časopis za duhovnu obnovu

Desete jubilarne Večeri hrvatske iseljeničke lirike u Zadru

„Da uzmognemo očuvati jezik pradjedova”

Hrvatski svjetski kongres krovna organizacija Hrvata u iseljeništvu nastavlja aktivno s promicanjem hrvatske pisane riječi. Svečano otvorenje 10. jubilarne večeri hrvatske izvandomovinske lirike pod nazivom „Da uzmognemo očuvati jezik pradjedova” održano je 19. srpnja u Svečanoj dvorani Sveučilišta u Zadru. Organizatori svečanosti pjesničke riječi bili su: Hrvatski svjetski kongres, Sveučilište u Zadru i Pjesnička udruga Hrvatske izvandomovinske lirike New York. Održan je bogat i divan program. Pod moderatorskom palicom Tamare Kranjec održana je svečana akademija uz desetu obljetnicu VHIL-e. Dobrodošlicu pjesnicima poželio je prorektor prof. dr.sc. Drečko Jelušić. Potom je održan recital „Da uzmognemo očuvati jezik pradjedova” na kome je nastupila predsjednica udruge VHIL-e Nada Pupačić i mnogi pjesnici iz SAD, Kanade, Australije, Hrvatske kao i gosti pjesnici iz Rešetara. Svoju podršku pjesnicima izrazili su recenzenti objavljenih zbirki među kojima: Mate Maras, Ivanka Madunić Kuzmanović i Đuro Vidmarović.

Na samom kraju podijeljena su priznanja svima koji su tijekom ovih deset godina sudjelovali za ostvarenje Večeri. Priznanja je podijelio Josip Ante Sovlj, predsjednik Hrvatskog svjetskog kongresa.

Drugoga dana, 20. srpnja nastavljen je program Večeri hrvatske iseljeničke lirike u Klaustaru Samostana sv. Frane, Trg sv. Frane 1 u Zadru.

Na pjesničkoj večeri predstavljeno je ukupno osam autora s nekoliko kontinenata: Petar Franjo Bašić (Južnoafrička Republika), Anton Kikaš (Kanada), Ljerka Totch Naumova (Makedonija), Toma Periša (Hrvatska), Ana Petrović (Austrija), Ana Romić (New Jersey, SAD), Ivana Sabolić Rukacina (Ohio, SAD) i Ivana Bačić Serdarević (Australija).

Recenzent Večeri hrvatske iseljeničke lirike koja se održavala u sklopu Drugih hrvatskih svjetskih

igara, bio je književnik Tomislav Marijan Bilosnić, dobitnik više nacionalnih i međunarodnih nagrada za književnost, koji je predstavio hrvatske pjesnike iz dijaspore, svakog autora ponaosob, osvrnuvši se na njihovo poetsko stvaralaštvo. Program je vodila Nada Pupačić, predsjednica udruge Večeri hrvatske izvandomovinske lirike.

Na večeri je, također, predstavljena deveta zbirka „Pjesmotvori iz daleka“ nastala na prošlogodišnjem okupljanju iseljeničkih pjesnika u Las Vegasu o čemu su govorili dr. sc. Helena Peričić i književnici Đuro Vidmarović i Jakša Fiamengo. Istaknuto je te Večeri kako su pjesnici ti koji prenose hrvatski jezik „preko velike bare i svih drugih bara“ i da je njihova uloga u očuvanju identiteta Hrvata u drugim zemljama i na drugim kontinentima nemjerljiva.

Okupljene su pozdravili i dr. sc. Josip Faričić i dr. Milivoj Klarić, a predsjednica Udruge večeri hrvatske izvandomovinske lirike, Nada Pupačić, objavila je kako će se iduće okupljanje hrvatskih izvandomovinskih pjesnika održati na 11-tom susretu pjesnika u travnju mjesecu 2011. u San Francisco CA SAD na kome će se promovirati deseta zbirka poezije.

U programu Večeri uz hrvatske pjesnike iz svijeta, nastupila je i klapa „Intrade“.

U periodu od 19. do 21. srpnja održali su se dodatni kulturni sadržaji uz Desetu jubilarnu večer HIL-e.

Sudionici Večeri imali su srdačni prijam u poglavarsvto grada Zadra, posjet Stalnoj izložbi crkvene umjetnosti i posjet Muzeju antičkog stakla i privremenom postavu Apoksiomena, izlet brodom u Nacionalni park Kornati i Park prirode Telašćica. Druženje pjesnika okončano je svečanom večerom u hotelu na rivi.

mr.sc. Ljerka Totch Naumova

ŽIVOTNE DVOJBE KAO NADAHNUĆE

Ljerka Totch-Naumova objavila je 12 knjiga poezije. Nakon nekoliko vrijednih knjiga stihova izabrana je u Društvo makedonskih književnika.

U povodu objave treće knjige pjesama na hrvatskome jeziku u rujnu ove godine naslovljene Između dvojbi dana 17. prosinca Upravni odbor Društva hrvatskih književnika odlučio je da pjesnikinja Naumova bude primljena u članstvo hrvatskih književnika.

Istaknuti hrvatski književni kritičar, pjesnik, prevoditelj, povjesničar, diplomat, profesor Đuro Vidmarović napisao je osvrt na pjesničko stvaralaštvo Ljerke Totch Naumove iz koga prenosimo jedan ulomak.

„Na materinskom hrvatskom jeziku Ljerka Totch Naumova javlja se posljednjeg desetljeća, dakle, nakon što je postala etablirana makedonska poetesa. Njezin pjesnički glas dolazi iz dijaspore, kao ljudska sudska i povijesna činjenica. Ta činjenica zaslužuje posebnu elaboraciju.

Totch-Naumova objavila je do sada na hrvatskome jeziku tri pjesničke zbirke: Vrijeme koje više nije moje (2005.), Potisnute paralele (2007.) i Između dvojbi. Prva je zbirka otkrivala osobu koja sublimira svoja iseljenička iskustva, čini obračun gubitaka i dobitaka vlastita života u tuđoj sredini, dok se u drugoj zbirci otkrića kao vrsna autorica hermetičkih stihova, ne krijući kako joj je uzor veliki hrvatski pjesnik Danijel Dragojević.

Zbirka Između dvojbi treća je, dakle, knjiga hrvatskih stihova Ljerke Totch-Naumove. Iz naslova je vidljiva i autobiografska pozicija pjesnikinje, zapravo njezina potreba da osobnu sudsnu, usud ili odabir, kako god već ocijenili njezin život, stavi kao nazivnih vlastitoga poetskoga iskaza. Ovo ističemo ne zbog nakane spuštanja razine percepcije koju zaslužuje ova knjiga, kao djela koje omeđuju i sputavaju galutski okviri, već kao prilog razumijevanju fenomena Totch-Naumova. Možda je pretenciozno koristiti pojmom fenomen, ali dajem si pravo na njega klada je riječ o ovoj poetesi, stoga što je ona jedinstveni „hrvatski slučaj“ u tzv. okruženju. Naime, njezin povratak poeziji na materinskom jeziku bio je ujedno u povratak vlastitome narodu. Ljerka nije tek kroz stihove iskazala svoju etničku samobitnost, već i djelatno, predajući se bez ostatka društvenome radu u maloj zajednici makedonskih Hrvata. Stoga njezine „dvojbe“

želim naglasiti, kako je Ljerka Totch-Naumova izgrađena pjesnička individualnost, književnica u naponu snage. Njezin je poetski govor precizan, stilski i žanrovske definiran, jezik stabilan, misao disciplinirana, filozofija prepoznatljiva, a izvanliterarne poruke uočljive.

Knjiga Između dvojbi zrelo je pjesničko djelo, koje je u našu suvremenu književnost unijelo temu što je mogla doći jedino iz dijaspore. Ta je knjiga stoga primjer kako pjesnik snažnog poetskog glasa može sudsnu koju je sa osobnoga aspekta puna dilema, a sudska života izvan rodne grude to jest, na književnoj razini tu dilemu može pretvoriti u pjesničko bogatstvo.“

Đuro Vidmarović, prof.

LJERKA TOTCH NAUMOVA

Između Dvojbi

Podravka - kompanija sa srcem!

« Čovjek samo srcem dobro vidi. Suština se očima ne može sagledati »

Negdje na putu prema Vizbegovu, točnije na Kačaničkom putu b.b. susrećemo putokaz koji nas vodi u prostorije «Podravke» koja se, danas, ubraja među vodeće kompanije u jugoistočnoj, srednjoj i istočnoj Europi, s tri glavna poslovna segmenta: prehrana, piće i farmaceutika.

Upustimo se malo u potragu za korijenima kompanije. 1934.g. Koprivnički poduzetnici, braća Marijan i Matija Wolf, osnivaju radionicu za preradu voća, preteču Podravke 1947.g. Radionica braće Wolf prelazi u društveno vlasništvo i «Podravka» dobiva ime koje nosi i danas.

Ima toga još puno.....

No, sve te pojedinosti istinski saznajemo u razgovoru s upraviteljem, gospodinom Rajkom Gospodnetićem, okruženi zahvalnicama, plaketama, priznanjima koje ispunjavaju cijeli jedan zid njegova ureda. Danas, zid je ukrasila još jedna zahvalnica koju je gospodinu Gospodnetiću uručila mr. sc. Snježana Trojačanec, predsjednica Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji.

H.R. Gospodine Rajko Gospodnetiću, Vi ste upravitelj tvrtke Podravka u Republici Makedoniji, a 25. listopada 2010. izabran ste za predsjednika Makedonsko-hrvatskog poslovnog kluba, recite nam još nešto iz Vašeg bogatog životopisa.

R.G. Rođen sam 23.08.1950.g. u Zagrebu. Nakon završenog Ekonomskog fakulteta i završetka sportske karijere (igrao sam košarku 13 godina u Ciboni) radio sam u nekoliko firmi da bi 1993.g. bio postavljen za direktora Podravke u Bugarskoj. U Zagreb sam se vratio 1996.g. i radio u Podravci u Zagrebu, da bi 12.10.1998.g. bio postavljen za Upravitelja Podravke Skopje, a tu funkciju

obavljam i danas.

H.R. Poznato nam je kako je Podravkino poduzeće „DTU Podravka d.o.o.e.l“ u Makedoniji registrirano 1992. godine, te od tada zaposlenici navedenog poduzeća brinu o prodaji široke paletе Podravkinih proizvoda u Makedoniji.

Recite nam o Podravki u Makedoniji niz brojke...

R.G. Podravka Skopje ima 39 stalno zaposlenih djelatnika te 20 preko Dekre (agencija za iznajmljivanje djelatnika). Smješteni smo u iznajmljenim prostorijama u Vizbegovu sa kvadraturom od 1.200 m² skladišnog prostora te 400 m² radnih prostorija. Naš godišnji promet je na razini od oko 10.000 000 €, a naš assortiman se sastoji od oko 260 proizvoda. Radimo sa preko 3.000 kupaca, što direktno, što preko posrednika - to su oni kupci koji su premali da bi ih direktno posjećivali. Svake godine bilježimo rastove prodaje od nekoliko postotaka što nam je i zadano sa biznis planovima. Naši financijski rezultati su uvek pozitivni tako da sami financiramo cijeli marketing buđet koji je značajan. Isto tako, svake godine uvodimo nove proizvode na tržiste čime nastojimo zadovoljiti potrebe naših vjernih potrošača.

H.R. Makedonsko - hrvatski poslovni klub osnovan je 2006. godine pri Gospodarskoj komori Makedonije sa svrhom pomoći pri što kvalitetnijem nastupu hrvatskih tvrtki na makedonskom tržištu, kao i jačanja povezanosti i suradnje predstavnika poslovne zajednice obje strane. Recite nam, gospodine Gospodnetiću, o programskoj strategiji poslovnoga kluba.

R.G. Ja sam tek nedavno izabran za predsjednika kluba i sada se nalazimo u fazi malih restrukturiranja i postavljanja

kluba na pozicije gdje ćemo pokušati ozbiljnije djelovati po pitanju same organizacije, sastajanja, tema koje ćemo obrađivati, a posebno, ostvarivanja kontakata sa državnim institucijama i zajedničkog nastupa prema njima. Za početak moramo naći prostor gdje ćemo se jednom mjesечно sastajati te iznaći način financiranja istog.

H.R. Poznato je da Podravka traži osobe s voljom i entuzijazmom, otvorene za učenje i profesionalni razvoj, visokoškolskog obrazovanja, poznavanjem jezika i barem korisničkih znanja u radu s računalom. Kako se osobe s takvim kvalitetama mogu pridružiti Podravki? Što Podravka nudi zaposlenima u poslovnim izazovima (mogućnost za profesionalni te osobni rast i razvoj)?

R.G. Našim zaposlenicima stoji na raspolaganju mogućnost usavršavanja u raznim oblastima - stručno usavršavanje, učenje stranih jezika, osposobljavanje u informatičkoj pismenosti itd. Krajem godine se za iduću godinu prave planovi po tom pitanju sa zavisnim troškovima koje snosi sama firma.

H.R. Podravka - kompanija sa srcem!

Ili upotrijebimo sačuvani citat nadahnuća:

«Čovjek samo srcem dobro vidi. Suština se očima ne može sagledati»

Podravka se u svim sredinama u kojima djeluje pokazala kao poželjan socijalni partner, koji vodi računa o društvenoj zajednici u kojoj posluje.

Ulaže u humanitarne projekte, znanost i obrazovanje, održivi razvoj, kulturu, umjetnost i šport. Recite nam o donacijama ili sponzorskim projektima Podravke u Makedoniji .

R.G. U Republici Makedoniji Podravka ima suradnju u smislu pomaganja sa nekoliko humanitarnih organizacija koje se brinu o onima kojima pomoći najviše treba, a to su bezdomna i napuštena djeca, te obitelji sa nikakvim ili nedovoljnim primanjima. Surađujemo sa organizacijama Rea, Međaši i Samaranjin. U okvirima naših mogućnosti doniramo im proizvode iz našeg assortimenta koji im najviše trebaju, te isto tako i novčanu pomoć u svrhu kupovine nekih kućanskih aparata ili slično. Isto tako, koliko nam to okolnosti dopuštaju, pomažemo neke organizacije koje se bave društveno potrebnim i korisnim radom u segmentu

ekologije i slično, a koje su formirane na volonterskim osnovama.

H.R. Podravka je nesobična pomoć i velika potpora Zajednici Hrvata u Republici Makedoniji. Nedavno je sponzorirala veliki projekt II Hrvatske svjetske igre - Crolimpijda u Zadru i omogućila uz ostale hrvatske tvrtke proslavu Blagdana Sv. Nikole za učenike hrvatskoga jezika. Vi, kao predsjednik poslovnoga kluba, možete li pokrenuti obostranu suradnju hrvatskih tvrtki sa Zajednicom? Tvrte kontinuirano podižu kvalitetu svojih proizvoda, osvježavaju assortiman, novim tehnologijama, povećavanjem kvalitete i funkcionalnosti, ali i komunikacijom s javnosti. Na ovom polju u Zajednici vam nudimo uvid u vaše kampanje, prezentacije u prostorijama Zajednice, pojedinačne oglase u listu Hrvatska riječ, informacije na web portalu i još dosta toga. Imali u programskim aktivnostima poslovnoga kluba prostora za komunikaciju Zajednice s tvrtkama, suradnju, iznalaženje obostranih interesa.

R.G. Jedna od prvih stvari koju ću predložiti biti će suradnja sa Zajednicom. Koliko znam, Zajednica Makedonaca u Hrvatskoj ima vrlo dobar tretman i država Hrvatska prema njima ispunjava svoje zakonske obaveze. Naša je dužnost i obveza da zajedno sa Veleposlanstvom RH u Makedoniji pokušamo utjecati na Vladu RM u cilju da se isti principi sprovedu i u Makedoniji. Pokrenuti ću inicijativu da hrvatske firme u Makedoniji zajednički participiraju u nekom projektu Zajednice, jer je na taj način lakše provesti više aktivnosti nego kada to financira samo nekoliko firmi. Nadam se da se će novi Veleposlanik RH u RM g. Kramarić saglasiti sa time i pomoći da se to realizira.

H.R. Brojni potrošači u više od 40 zemalja širom svijeta prepoznali su vrijednost Podravke i njenih proizvoda i poklonili im povjerenje. Što bi poručili čitateljima Hrvatske riječi i Podravkinim vjernim potrošačima?

R.G. U Makedoniji djeluje više hrvatskih firmi koje se trebaju sakupiti oko Kluba i Zajednice u cilju ostvarivanja zajedničkih interesa i lakšeg rješavanja raznih situacija i problema. Što se same Podravke tiče ona će i dalje biti promotor humanitarnih aktivnosti, te vršiti svoju ulogu društveno odgovorne firme. Svojim vjernim potrošačima i dalje će nuditi proizvode najviše kvalitete, te stalno donositi nove, kako bi imali što veći izbor na raspolaganju. Naš je moto da naši vjerni potrošači uvijek moraju biti zadovoljni našim proizvodima kao i da za cijenu koju plate

dobiju proizvod koji će zadovoljiti njihove potrebe.

Priredile:
mr.sc. Snježana Trojačanec,
mr.sc. Ljerka Totch Naumova

SABOR MLADIH ZHRM

Dana 15. prosinca 2010. godine održan je II Sabor mladih Zajednice Hrvata u Republici Makedonji, na kojem je za novog predsjednika izabran Nino Trajčev a za dopredsjednika Martin Spirovski, dok će ostale funkcije biti imenovane na konstitutivnom sastanku Odbora mlađeži Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji.

Zbog obveza, prethodni predsjednik Ivan Rupić i dopredsjednik Gordan Kiradžiski nisu prisustvovali Saboru, no dosadašnji predsjednik Rupić uručio je punomoć Martinu Spirovskom koji ju je priložio predsjednici ZHRM mr.sc.Snežani Trojačanec.

Na početku Sabora pozdravnim govorom nazočnima se najprije obratila predsjednica Trojačanec i pri tom ukazala na mogućnosti koje pruža Zajednica novim načinom rada preko projekata. Na kraju uputila je poziv za veći odaziv i aktivnije članstvo mlađeži, posebno na sudjelovanje u predstojećim aktivnostima Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji do veljače iduće godine.

Zatim je Nino Trajčev, jedini kandidat za predsjednika prezentirao program rada mlađeži za sljedeće dvije godine. Među petnaest aktivnosti, predložio je podizanje Parka kulture bardu

hrvatske književnosti Miroslavu Krleži, organiziranje edukacijskih seminara o hrvatskoj kulturnoj baštini, povijesti i tradicijama, bratimljenje hrvatskih i makedonskih općina, uključivanje u organizaciju Tjedna hrvatskog turizma u RM, sudjelovanje projektima na natječajima makedonskih i inozemnih institucija i sudjelovanje na radionicama i seminarima koje organizira Hrvatska matica iseljenika za mlađež u dijaspori.

Usljedilo je glasovanje i kratko predstavljanje svih prisutnih. Jednoglasno za predsjednika je izabran Nino Trajčev a za dopredsjednika Martin Sprovska. U diskusiji koja se razvila spontano bilo je riječi o tome kako se aktivirati, kakve projekte još pokrenuti i tko bi i kako mogao pomoći u provođenju projekata. Trajčev je istakao da bi neke projekte iz programa mogli ubrzo realizirati ukoliko se dobro organiziraju. Ostali su izrazili spremnost da aktivno sudjeluju u radu Odbora mlađeži i želju za češćim druženjem kako bi dali svoj doprinos boljštu Zajednici Hrvata u Republici Makedoniji.

Na kraju upućene su čestitke novom predsjedniku i dopredsjedniku sa željama za što bolji rad i uspješne rezultate u realiziranju projekata u predstojeće dvije godine, koliko traje mandat novog rukovodstva.

Ivana Ramljak

Izlet u Kruševo i posjeta groba Toše Proeskog

Članovi ZHRM-a - ogranka iz Kumanova 3. listopada okupili su se na jednodnevno zajedničko druženje u Kruševu. Odmah po dolasku posjetili su memorijalni centar Toše Proeskog i njegovo vječno počivalište, preplavljeni cvijećem i tisućama poruka koje redovito ostavljaju njegovi obožavatelji.

Usljedio je obilazak grada Kruševa i njegovih znamenitosti, a zatim su se izletnici uputili na planinu Baba, udaljenu 8 km od grada Kruševa, do mjesta Ručalo na nadmorskoj visini od 1.642 metara. Tu se nalazi manastirski kompleks

„Sveto Preobraženje“ omiljeno Tošino mjesto gdje je često boravio i nalazio mir.

Manastir datira iz vremenu između 11. i 13. stoljeća. Prvi inicijatori za obnovu crkve bili su roditelji Toše Proeskog. Manastir i crkva se nalaze u prekrasnom i živopisnom predjelu koji očarava ljetopom kao i okolica odakle puca pogled na cijelu Makedoniju. Kao na dlani vide se planine Karadžica, Jakupica, Bistra, Cer, Solunska Glava i plodna ravnica Pelagonija.

Damir Ruff

KATOLICI U KUMANOVU DOBILI KAPELU

Blagoslovom biskupa skopskog i Apostolskog egzarha u Republici Makedoniji Kire Stojanova u nazočnosti velikog broja gostiju i vjernika u nedjelju 14. listopada počela je djelovati kapela Katoličke crkve u Kumanovu. Kapelu će voditi i biti na usluzi vjernicima don Juan.

Činu blagoslova prisustvovali su mons. Antun Cirimotić i predstavnici Katoličke crkve iz Strumice, te Stjepan Glas – ministar savjetnik u Veleposlanstvu RH u RM, Miljenko Nenadić – savjetnik u Veleposlanstvu RH u RM, predstavnici Veleposlanstva Malte, gosti iz Skopja i iz Niša, članovi

ZHRM Ogranka Kumanovo i mnogi vjernici.

Nakon blagoslova biskupa Stojanova održana je prva Sveta Misa, a kapela je bila puna vjernika. Kapela će svakodnevno biti otvorena za sve vjernike, a mise održavat će se svake nedjelje u 11.00 sati. Kapela se nalazi u ulici Branko Bogdanski – Gučman, broj 14 a svim vjernicima na raspolaganju su don Juan i njegova dva pomoćnika. Katolici u Kumanovu i okolici konačno su dobili mogućnost da redovno upražnjuju svoju vjeru.

Zorica Trajčevska

Obilježen završetak hrvatske nastave u Republici Makedoniji školske godine 2009./2010.

U nazočnosti predstavnika Veleposlanstva Republike Hrvatske u Republici Makedoniji ministra savjetnika Stjepana Glasa i predstavnice Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji Jadranke Čardinovske, u Kumanovu je u Domu kulture „Trajko Prokopiev“ dana 19. lipanja svečeno obilježen završetak hrvatske nastave u Republici Makedoniji koju organizira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske. Uručene su prvi put učeničke knjižice svakom učeniku hrvatske nastave u Republici Makedoniji.

Tom prilikom Stjepan Glas osobno je uručio nagradu učeniku Kristijanu Stojkovskom koji je osvojio drugo mjesto na Natječaju

literarnih radova „Zlatna ribica“ koji svake godine raspisuje Hrvatska matica iseljenika. Na ovaj način je istaknuta vrijednost rada i truda učenika te važnost podrške Ogranka ZHRM-a iz Kumanova u ostvarivanju i realiziranju hrvatske nastave u Republici Makedoniji. Priznanje je uručeno profesorici Sandri Nikolovoj koja je svojim radom i zalaganjem motivirala učenike hrvatske nastave da se uključe u Natječaj literarnih radova „Zlatna ribica“.

Nakon dodjele knjižica i uručivanje nagrada Simona Spasovska na klaviru i Kristijan Stojkovski na gitari, zabavili su nazočne goste i domaćine izvedbom nekoliko kompozicija i pjesama.

Povodom uspješno završene prve školske godine hrvatske nastave u Republici Makedoniji, Zajednica Hrvata u Republici Makedoniji dodijelila je zahvalnicu Osnovnoj školi „Braća Miladinoci“ i ravnatelju Mili Jordanovskom zbog svega što je napravljeno kako bi se nastava mogla odvijati u učionici škole.

Dani komedije u Kumanovu

U Kumanovu je dana 14. listopada u sklopu tradicionalne manifestacije „Dani komedije“ gostovala je i predstava splitskog Kazališta mladih „Pitur“. Predstavu koja je slatko nasmijala publiku, profesionalno su odigrali glumci Jolanda Tudor, Nada Kovačević i Nikola Ivošević.

Na predstavi su bili nazočni i članovi Ogranka ZHRM - a u Kumanovu, kao i predstavnik Veleposlanstva Republike Hrvatske Miljenko Nenadić. Poslije predstave u foajeu Doma kulture uslijedilo je i kraće druženje članova ZHRM-a s glumcima. Ovaj kulturni događaj i lijep ugođaj bili su prilika za novo druženje članova ogranka.

Zorica Trajčevska

Hrvatski jezik koji se mijenjao kroz povijest - razvijajao i dograđivao da bismo ga danas imali u sadašnjem obliku - osnovno je obilježje hrvatskoga naroda i njegova identiteta. Stoga samo njegovanjem jezika - pisanjem i govorenjem možemo ga očuvati i postići primarni cilj naše Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji „... očuvanje nacionalnog identiteta, jezika i kulture...“ Zato presudna je uloga svih članova Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji, a posebice roditelja da stimuliraju svoju djecu u što aktivnijem učenju i govorenju hrvatskog jezika.

Ovu aktivnost kumanovskog ogranka medijski je obilježio Radio „Kanal 77“ koji je emitirao kratak prilog o Zajednici novinarke Biljane Lipkovske.

Zorica Trajčevska

Skupština Ogranka u Bitoli

Redovita Skupština ZHRM Ogranka Bitola održana je 14. listopada u prostorijama gradskog zbora „Stiv Naumov“. Skupštinu je organiziralo Predsjedništvo ZHRM Skopje prema unaprijed utvrđenom protokolu, a u skladu s Statutom ZHRM.

Članovi Ogranka su bili zaduženi za neprečeno i regularno odvijanje Skupštine.

Prisutnima se najprije obratila Predsjednica ZHRM mr.sc. Snježana Trojačanec, koja je ukazala je na brojne probleme na koje je nailazila Zajednicu u ovoj godini - od teške finansijske situacije, poteškoća u konsolidaciji članstva, namirivanju članarine, izmjenama Statuta do problema s kojima se susreću Ogranci u svome radu, osobito glede osiguravanja prostorija. Ukažala je i na izvaredan značaj nastave hrvatskog jezika u Skoplju i ograncima, te poteškoćama u realizaciji programa koji se pravovremeno rješavaju.

Nakon izvješća o dosadašnjim aktivnostima Ogranka Bitole koordinatorice mr. sc. Jelene Petrovske, izabrano je radno predsjedništvo koje je utvrditvilo

legitimnost i brojnost prisutnih članova provelo izbor novog koordinatora. Petrovskoj je ukazano povjerenje za još jedan mandat.

Poslije izbora koordinatorica mr. sc. Petrovska Jelena obrazložila je program za rad Ogranka u sljedećoj godini i najavila aktivnosti do kraja godine - proslavu Sv. Nikole, Božićni koncert i blagdansku večer. Iskazala je spremnost za dovršenje aktivnosti oko promjene Statuta ZHRM, te popisa članova. U diskusiji prisutnih dati su konstruktivni prijedlozi u svezi rada Zajednice u cjelini s nadom da će ove godine biti riješen i problem prostorija ZHRM u Bitoli pošto i dalje djeluje van svojih prostorija, no zahvaljujući članovima prepoznatljiva je po svojim aktivnostima i opstaje u svom okruženju.

Duhovna družba u spomen Majke Trezije

Nakon skupštine, u nazočnosti župnika Bitolske župe „Presveto Srce Isusovo“ Janeza Cerara, a u organizaciji ZHRM Skopje, održan je duhovni scensko glabeni kolaž posvećen spomenu blažene Majke Terezije. Uz prigodne pjesme na CD-u Tonija Cetinskog i Doris Dragović, psalme iz Biblije i poruke Majke Terezije čitali su Ana Marija Nikolovska, Anton Matošević, Jadranka Čardinovska, Ljerka Totch Naumova i Jelena Petrovska. O velikom djelu humanosti i vjere u Boga Majke Terezije, govorila je Snježana Trojačanec. Memorial je završen zajedničkom pjesmom „Kraljice neba raduj se“

ZHRM, Ogranak Bitola

STRUČNI SKUP U PULI ZA HRVATSKE MANJINE

Od 5. do 10. srpnja 2010. u hotelu „Palma“ u Puli održan je Stručni skup za odgojitelje, učitelje i nastavnike pripadnika hrvatske manjine u inozemstvu i Hrvata u BiH.

Pod pokroviteljskom Agencije za odgoj i obrazovanje i Hrvatske matice iseljenika, a uz svesrdnu pomoć Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji sudjelovale smo na ovogodišnjem Stručnom skupu za odgojitelje i nastavnike pripadnika hrvatske manjine u inozemstvu.

Skup je otvoren upoznavanjem sudionika i pozdravnim obraćanjem predstavnika Agencije za odgoj i obrazovanje, te predstavnika

Ministarstva znanosti obrazovanja i športa i izvanrednim predavanjem o kulturno - povijesnoj baštini Istre i grada Pule prof. Davora Bulića sa Sveučilišta Juraj Dobrila u Puli.

Rad Stručnog skupa uključivao je nazočnost i aktivno sudjelovanje u radionicama koje obrađuju teme suvremenog hrvatskog jezika i migracija stanovništva iz Hrvatske u europske i prekoceanske zemlje. Radionice su vodili predavači prof.dr.sc.Karol Visinko s Filozofskog fakulteta u Rijeci, te prof. Tihana Radočić i prof. Loranda Miletić koje su svojim neposrednim i srdačnim pristupom nastavi doprinjele velikoj posjećenosti i aktivnosti u organizaciji

radionica.

Ponuđene su i dodatne radionice:

HRVATSKI FOLKLOR U BITOLI I OHRIDU

Krajem kolovoza Ogranak ZHRM - a u Bitoli organizator je i domaćin gostovanja renomiranog Folklornog ansambla „Sloga“ iz Nedelišća. Uz svesrdnu pomoći i angažman predsjednika Asocijacije za folklor g. Zlatka Stojčevskog i KUD „Pletenka“ dogovorili smo dva koncerta, u Bitoli i Ohridu. U Bitoli je koncert održan 26.08. na otvorenom prostoru Trga „Magnolija“, a nakon nastupa gosti su posjetili i razgledali lokalne znamenitosti Bitole. Održan je cijelovečernji koncert koji je spontano i srdačno prihvaćen od strane Bitolčana koji su se i sami pridružili igrama i napjevima naše domovine. U Ohridu smo dogovorili suradnju s Folklornim ansamblom „Filigrani“ koji su sljedećeg dana održali zajednički koncert u Ohridu s gostima iz Nedelišća.

Naši novi prijatelji su nas pozvali u Nedelišće i zahvalili na dobroj organizaciji njihovog boravka u Makedoniji.

**Ogranak ZHRM - a u Bitoli, koordinator
mr.sc.Jelena Petrovska**

Interdisciplinarni pristup u proučavanju prirodne baštine, Lutka u nastavi i Tradicijska kultura Istre. I ovoga puta ostvarena su očekivanja polaznika koji su bili motivirani kompetentnim predavačima. U svim radionicama se tražilo mjesto više, a praktični dio je obilovalo kreativnim rješenjima i inovacijama primjenljivih u nastavi hrvatskog jezika i očuvanju kulturne baštine.

Predavanje „Koliko se razumijemo“ mr.sc. Nives Opačić, upozorilo je sudionike na važnost očuvanja i izbora hrvatskih riječi u svakodnevnom životu, ali i obvezu korištenja standardnog jezika u javnom obraćanju. Predavanje prof. Vesne Budinski „Rodoljublje u hrvatskoj poeziji-odabrani pisci

i stihovi“ snagom riječi, obiljem podataka i pažljivim odabirom bisera hrvatske književnosti polaznicima seminara su bili dodatni motiv da se i sami posvete istraživanju hrvatske poezije.

Na završnoj svečanosti su prezentirani uradci s radionicama, plakati, tradicionalni ples Istre, izabrani sastavci duhovitog, esejičkog, putopisnog karaktera gdje smo i mi bili dio programa s našim uradcima i dostoјno predstavili našu Zajednicu.

U neformalnom dijelu Skupa je organiziran posjet centralnom, kontinentalnom dijelu Istre. Posjetili smo i razgledali župne crkve sa prekrasnim freskama i glagoljaškim grafitima, srednjevjekovne utvrde,

Sastavak,seminar jezika, Pula Riječi naše Hrvatske

Istina „u početku bijaše Riječ“. Osjećam ih tu svuda oko mene. Kao u zemlji čuda slike, nestvarne, pune magičnih boja prolaze kroz mene. Ostavivši iza sebe novi dom i obitelj hrabro hitam stazom svog djetinjstva.

A tu na putu neki novi, stari ljudi, sve ih znam i RIJEČI. Kotrljaju se prema meni lagano, prikradaju se kao nepozvani gost u jutra teška, bremenita od neprospavanih noći. Kradu mi osmijeh sa lica i bude neke maglovite, daleke uspomene. Čije su to riječi? Blaženi mi glasovi tako znanog istarskog govora mojega naroda. Te riječi jure, sustižu jedna drugu, prestižu, ljute se i smiju i hitaju prema meni oživljene, prožimajući moje tijelo glazbom osjećaja.

Nebo je nestvarno, plavo visoko, more olovno, ljubavno. Zemlja tvrda kamenita, moja zemlja. Osjećam njezino bilo. Ona je moj najljepši kušin. Uranjam u te ljude, u jezik moj hrvatski. Iz daljine dolazi glas našeg vodiča. Evo nas u Žminju, raskrsnici svijeta, istarskom Rimu. I opet te riječi, domaće, žive, prave. Preko drage i Berama evo nas u Pazinu. I opet one – riječi. Izviru iz starih pazinskih zidova i pjevaju o slobodi. Htjeli su ih uništiti, nisu uspjeli. A ta rupa od neprijateljskog oružja na ulazu u mjesnu crkvu je jedini trag kako su nekad ljudi časni, vjerni branili svoje ognjište i svoj narod.

Preslikane riječi, „knjige nad knjigama“ slijavaju se u blijede boje fresaka, tog nemuštoga pisma onih koji su vjeru svoju pravo u srce utisnuli. Svi smo tu, i bogati i siromašni, imučni i veliki, talentirani i važni. Samo pismo i ta magična slova igraju, zavode nas i glagoljavu. Buzet, Draguć, Roč... čarliju riječi, slike, misli. I dalje stazom glagoljaša do najmanjeg grada na svijetu.

Uspinjujući se kamenitim ulicama uspavanog gradića, uz mirise bakinog cvijeća, živim novi život. Grad na vrhu svijeta piše srcem, kuca mojim bilom.

Širim ruke. Grlim te zemljo moja. Znam vratiću se..

mr.sc. Petrovska Jelena (uradak je sa Stručnog skupa za odgojitelje, učitelje i nastavnike pripadnika hrvatske manjine u inozemstvu, iseljenika i Hrvata u BiH, Pula, 2010)

postave muzeja, stare gradove, kaštelle. Ostajali smo bez daha pred panoratom buzetske kotline i vrhova Ćićarije, prekrasnog Draguća vozeći se uz rub doline Pazinčice u susret Roču i „Aleji glagoljaša“. Zauvijek nas je zarobila ljepota i srdačnost ljudi Huma, „najmanjeg grada na svijetu“.

Ostale su ugodne uspomene na zajednička druženja i razmjene iskustava, no i zalog polaznika da stečena znanja primjene u svojoj sredini, kako u nastavi hrvatskog jezika tako i kroz različite aktivnosti usmjerene ka očuvanju hrvatskog identiteta, prirodne i kulturne baštine.

Jelena Petrovska, Zorica Trajčevska, Sandra Nikolova

Ogranak Štip

HUMANOST I OČUVANJE HRVATSKIH TRADICIJA

Radeći u skladu, članstvo ogranka Štip je ostvarilo više svojih ideja kako na polju kulture tako i na polju očuvanja tradicijskih običaja. Kao svake tako i ove godine za Uskrs je organiziran odlazak na Misu ponoćku koja je organizirana u crkvi Sv. Nikola u Štalu jer se ove godine na isti dan slavio katolički i pravoslavni Uskrs. U prepunoj crkvi uz svoje najbliže i prijatelje u molitvi i s ljubavlju slavili smo Uskrsnuće Isusa Krista - našeg spasitelja u skladu s vjerskim tradicijama.

Ogranak redovno već treću godinu organizira natjecanje „TUCANJE JAJA“ koji iz godine u godinu ima sve masovniji odaziv. Članice Ogranka kuhalje su i farbale jaja s pisanicama među kojima je bilo i s likom Isusa, kao i puno ljepih slika sa cvjetnim dezenima. Ove godine naša najmlađa članica Ivona je bila najspretnija i zaslужeno pobjedila. Za sve sudionike osigurali smo prigodne poklone koje smo dobili od naših biznismena koji imaju svoje tvrtke.

Isto tako već treću godinu proslavljamo Dan Majki, koji uvijek pada u nedjelju u drugom tjednu mjeseca svibnja. Uz ugodno časkanje i divnu glazbu proteklo je druženje naših članica kojima svake godine Zajednica posvećuje dužnu pozornost. Ne zaboravlja se što znači biti MAJKA, taj uzvišeni događaj u životu svake žene.

Na blagdan Bezgrešno Srce Marijino 12. lipnja,

posjetili smo domove naših članica, Marije Kostovske, Marije Trajanove, Marije Mihajlovske, Dimčov Marije i svima poklonili lijepo slike koje je u tehnici ulje na platnu, izradila nasa članica Ivanka Rehorović Janeva. Obradovali smo ih i cvijećem koje je donirala cvjećarnica u Štalu čiji su vlasnici željeli pridonijeti radu Ogranka na ovaj lijepi dan.

DANI HRVATSKE KULTURE U ŠTIPU

Pet godinu zaredom Ogranak iz Štala sudjeluje na Štapskom kulturnom ljetu, manifestaciji koje se tradicionalno održava već 25 godina. U okviru manifestacije „Topao kulturni val“ održani su Dani hrvatske kulture. Otvorena je izložba slika „Duhovi u redu“ hrvatskog pisca i likovnog umjetnika Tomislava Marijana Bilosnića iz Zadra i održana lutkarska predstava „Aladinova svjetiljka“ sa glumcem Stojanom Matavuljom. Ravnateljica Lutkarskog kazališta iz Zadra Iskra Pajić, najavljujući predstavu, rekla je da je to jedna od najboljih kreacija njihovog kazališta i da nije namjenjena samo mlađoj publici već i odraslima. I doista predstavu su sa velikim zadovoljstvom pratili ne samo djeca već i njihovi roditelji i ostala publiku.

Za goste iz Hrvatske gradonačelnik grada Štala dr. Zoran Aleksov priredio je prijem na kome je prisustvovao i Nj.E. Ivo Kujundžić, hrvatski veleposlanik u Republici

Makedoniji. Na prijemu gosti su posluženi makedonskim i hrvatskim kulinarским specijalitetima koje su pripremile naše članice. Posebnu pozornost izazvala je torta koja je simbolizirala nastup hrvatskih umjetnika s natpisom „HRVATSKA POD MAKEDONSKIM SUNCEM“. I ovom prilikom izražavamo veliku zahvalnost gradonačelniku

dr. Zoranu Aleksovou za materijalnu i moralnu potporu, čime nam je omogućio da organizamo gostovanje umjetnica iz Hrvatske.

Nažalost u životu ima i tužnih trenutaka. Ponekad, čovjek misli da je dostigo sam vrh i da je sve naklonjeno njemu i njegovim bljižnjim a sADBina ucini da sve to nestane za

tren. Ove jeseni izgubili smo nasu članicu Mariju Kostovsku, rođenu Zagrebčanku koje je radila u Štalu kao nastavnica hrvatskog jezika. Ovim putem se zahvaljujemo našem don Mati što je u trenucima tuge, lijepim riječima o pokojnici i molitvama unio malo spokoja u srca svih koji su bili na sprovodu.

„DUHOVI SA ZADARSKOG FORUMA“ U MAKEDONIJI

Tomislav Marijan Bilosnić, poznati hrvatski književnik i slikar, makedonskoj se publici predstavio svojom samostalnom izložbom «Duhovi sa zadarskog foruma». Izložba je otvorena u Nacionalnom centru za kulturu «Aco Šopov» u Štalu, u okviru Dana hrvatske kulture na 25. štapskom kulturnom ljetu 2010.

Riječ je o slikama iz Bilosnićevog «Liburnskog ciklusa», a koje na 24 velika formata u tehnici ulja prikazuju zamišljenu likovnu liburnsko-antičku mitologiju, gdje autor donosi stvarna imena likova, božanstava i heroja iz nara tako malo poznate liburnske mitologije, koju ovaj autor iznova oživljuje. Popratne tekstove katalogu izložbe napisali su ugledna znanstvena

imena Aleksandar Stipčević, Ive Šimat Banov i Igor Šipić.

«Duhovi» su protekle godine objavljeni i kao zasebna likovno-pjesnička monografija, dok je sama izložba kod nas izazvala posebnu pozornost kako likovne kritike, tako i likovne publike. Tijekom prošle godine «Duhovi» su, naime, predstavljeni u Galeriji «Sv. Petar i Andrija stari» u Zadru, Galeriji «Višeslav» u Ninu, Galeriji «Varteks» u Varaždinu, Zavičajnom muzeju u Obrovcu, i Zavičajnom muzeju «Janko Mitrović» u Zelengradu.

Izložba «Duhovi sa zadarskog foruma» u Makedoniji prikazani su od 27. srpnja do 2. kolovoza.

T.M.B.

Bilosnićeve «Metamorfoze» u Štalu, Kočanima i Sv. Nikoli

Dodjeljena plaketa grada Štala našoj ŽHRM - ograna Štip

Dana 08. studenog 2010. godine u velikoj dvorani općine grada Štala treperila su ponosna srca naših članova u Štalu. Članovi naše Zajednice dobili su plaketu grada Štala za osobite rezultate na polju građanske inicijative i doprinosu u njegovanju tradicije prijateljstva. Ovo priznanje - plaketa je kruna odnosno potvrda i nagrada za dugogodišnji ustrajan rad na očuvanju hrvatskog identiteta, njegovanju multietničnosti i spajjanju naše domovine RH i naše „tatkovine“ RM.

Gradonačelnik dr. Zoran Aleksov svečano je uručio plaketu našem koordinatoru u Štalu Ivanu Kašubi koji je uz smiješak i riječi zahvale, obećao u ime svih Hrvata članova zajednice u Štalu, još intenzivniji rad, veću suradnju i prepoznatljivost. Hrvati u Štalu su jedan od najsjajnijih bisera sa kojim treba biti ponosan ne samo grad Štip već i država u cjelini. Upravo ta različitost, ali istovremeno i velika ljubav i lojalnost koja brizga iz svake aktivnosti našeg ogranka dokaz je onog što smo svi u zajednici - mostovi koji spajaju, učvršćuju i oplemenjuju vjekovnu povezanost i prijateljstvo Makedonije i Hrvatske. U ovoj teškoj, recesijskoj godini ŽHRM Štip je uspjela sačuvati svoju prostoriju, odradila je sve predviđene, aktivnosti sa puno ljubavi, no istovremeno s profesionalnošću i dostojanstvom, uz vjeru u bolje sutra, zato u ime Zajednice kao predsjednica vam upućujem - jedno veliko HVALA!

Snježana Trojačanec

Ogranak Ohrid-Struga

Francuski Dani vina u Strugi

Predstavnici Zajednice Frankofona - Struga uz potporu Ambasade iz Francuske, Zajednice Hrvata iz Republike Makedonije ogranak Ohrid-Struga i Z.G. „PUNTE“ - Struga, sudjelovali su na jednodnevnom projektu pod nazivom „Dani Vina“.

Glavni akteri projekta bila su djeca iz više osnovnih škola u općini Struga koja uče francuski jezik. Oni recitirali poeme o vinu francuskih pisaca na farskском jeziku i pjevali pjesme o vinu poznatih francuskih šansonjera.

Na kraju ove simpatične manifestacije Zajednica Frankofona je podijelila prigodne Pohvalnice svim sudionicima u ovom projektu.

**ZHRM ogrанак Ohrid-Struga
koordinator: Naum Dunoski**

RAZLIČITOST – TO JE NAŠA PREDNOST

Pilot projekt o suživotu

U cilju poboljšanja suživota američka misija UNDP financira projekte nevladinih organizacija u tri grada u Republici Makedoniji sa mješovitim nacionalnim i vjerskim stanovništvom - Kumanovu, Kičevu i Strugi.

U Strugi kao multikulturalnom i multietničkom gradu već je proveden pilot projekt u kome su se uključile četiri nevladine organizacije SOZM „Ezerka“, „Toleranca“, Z.G. „Punte“ i ZHRM Ogranak Struga-Ohrid. One su apricirale sa zajedničkim projektom, čija je ciljna skupina bila srednjoškolska mladež s obzirom na nemile događaje u struškoj gimnaziji između makedonskih i

albanskih učenika.

Dana 15. listopada u hotelu „Apolonia“ u Strugi održana je promocija projekta na kojoj su pokraj predstavnika nosioca projekta - nevladinih udruga, bili i predstavnici UNDP-a i općine Struga. Uvodnu riječ o projektu imao je Naum Dunovski koordinator ZHRM Ogranka-Struga.

Krajem istog mjeseca počela je provedba programa. Najprije su se skupine mladeži različitih etničkih i vjerskih zajednica srednje škole u Strugi družile u ugodnom ozračju jednog kafića u gradu. Skupine mladih u istom etničkom i vjerskom sastavu i iz iste škole

Izložba Dubravka Naumova u Torontu

U Torontu (Canada) 7. kolovoza otvorena je izložba Zbogom Infinitiv umjetnika Dubravka Naumova u Bezpala Brown Gallery, smještena u centralnom dijelu Torontoa u vlasništvu Lyudmila Bezpala - Brown.

Na svečanom otvaranju nazočili su umjetnici i značajni kulturni predstavnici, kao i Hrvati koji žive u Torontu među kojima i istaknuti gospodarstvenik i pjesnik g. Anton Kikaš. Na izložbi je predstavljena 21 slika. Slike su izrađene na papiru u kombiniranoj tehnici (akvarel, pastel, gvaš) u razdoblju 2009/2010. Na svakoj od slika dominira mala letjeća figura princeze koja navigacijskom preciznošću i gracioznošću vlada nebesnim prostranstvom. Naslov izložbe Zbogom Infinitiv je zapravo posljednji stadij u dugogodišnjem opusu s princezama koji umjetnik obrađuje već desetak godina.

Umjetnikove su predstave

princeza u različitim projektima evoluirale tokom godina, od statičnih figura koje prihvaćaju svoju sudbinu zarobljene u velikim slikama - objektima, kao refleksije u ogledalu do agresivnih figura postavljenih

na rotirajućim elektromotorima u „zlatnim kutijama“, da bi na koncu našle unutarnji balans i oslobođene, pokazale svoju superiornost duha, leteći visoko iznad oblaka.

Od 19. kolovoza u istoj galeriji

Lyudmila Bezpala - Brown i Dubravko Naumov

zatim su posjetile i razgledale crkvu Sv. Nikola u obližnjoj općini Vevčani gdje je svećenik Zoran Poposki održao predavanje o kršćanskoj vjeri. Ova dva druženja organizirala su udruge Makedonaca i Hrvata.

U organizaciji udruga Albanaca učenici struške gimnazije u miješanom sastavu isto tako, družili su se najprije u kafiću a zatim su posjetili džamiju u selu Radolišta, gdje je o muslimanskoj vjeri govorio muftija Međail. A u povodu muslimanskog blagdana Kurban Bajram u Strugi održana je Bajramska večer na kojoj su pokraj mladih nazočili i predstavnici nevladinih udruga, općine Struga i vjerskih zajednica.

Sva druženja protekla su u atmosferi tolerancije i razumjevanja i opća je ocjena da je pilot projekt o suživotu u Strugi uspješan, čime je dobio vizu za provedbu i u ostalim multietničkim i multikonfesionalnim gradovima, kako bi se multikulturalizam uzdigao na veću razinu u duhu projekta „Različitost – to je naša prednost“.

Koordinator Naum Dunovski

Nikola Paskalov pijanist hrvatskih korijena

Na renomiranom festivalu „Ohridsko ljeto“ 19. kolovoza u Ohridu održan je koncert Gudačkog kvarteta „KODAI“ iz Mađarske. Sudionici koncerta bili su: Atila Falvai – violina, Erika Tot – violina, Janos Fejervari - viola i Georgy Eder - violončelo. Gost popularnog kvarteta bio je Nikola Paskalov - pijano. U prepunoj dvorani predivne crkve Sv. Sofija prisutni su uživali u izvođenju muzičkih bisera slavnih skladatelja F.J.Haydna, F.Schuberta i R.Schumana.

Savez muzičkih umjetnika Makedonije 7. prosinca u koncertnoj dvorani Muzeja grada Skopja uručio je mladom pijanistu Nikoli Paskalovu prestižnu nagradu za godišnje ostvarenje „Zlatna lira“. Iste večeri nagrađeni Paskalov održao je koncert. Na programu su bila djela F.F. Szopena i R. Schumana.

Nikola Paskalov svoju glazbenu naobrazbu završio je u klasi profesora B. Romanova u Moskvi i Europskoj Mocartovoj Akademiji u Krakovu. To je mladi pijanist s bogatim solističkim i kamernim koncertnim iskustvom u Makedoniji i inozemstvu. Nastupao je u Makedoniji i na međunarodnim scenama u Hrvatskoj, BiH, Mađarskoj, Poljskoj, Češkoj, Italiji, Austriji, Engleskoj i Njemačkoj. Nedavno se vratio iz Londona gdje je nastupio na koncertnom podiju «ST.Martin in the Fields». Izdao je CD s recitala održanog 2006. godine na kojem su djela Szopena, Rahmaninova i Glasla.

Nikola Paskalov hrvatskih je korijena i živi u Skopju.

mr.sc.Ljerka Totch Naumova

umjetničke slike Dubravka Naumova sudjeluju na grupnoj izložbi s umjetnicima: Rubens Korubin i Dimće Isailovski iz Makedonije.

Dubravko Naumov diplomirao je slikarstvo na Fakultetu likovnih umjetnosti u Skopju, a kasnije i na studiju Reklamnog dizajna na Ontario College of Art and Design u Torontu. Izlagao je u Parizu, Bruxellesu, Zagrebu, Beogradu, Novom Sadu, na kulturnoj manifestaciji „Skopsko ljeto“ i renomiranom Festivalu „Ohridsko ljeto“, kao i u drugim gradovima na samostalnim i grupnim izložbama. Danas živi i radi u Toronto.

O izložbi akademskog slikara Dubravka Naumova objavljeno je u više kanadskih medija. Prenosimo ulomak najtiražnijeg kanadskog lista

„The Globe and Mail“:

„Na slikama umjetnika Naumova ekspertiza i karakter ponovo se sukobljavaju u seriji vješt razlivenih u akvarelu naslikanih

žena u letu. Na nebesno plavo pozadini, Naumove muze, visoko uzdignute u mašti, izvijaju se, lebde i vrte se kao vreteno do zemlje uvijek s repovima kometa u toploj boji.

Više nalik na zrakoplov koji slijedi nego drevne božice s pompadur frizurama, odjevene u prevelike balske haljine, ove munjevite heroine su spoj između superheroja iz stripova i Zaze Gabor (koja u svojoj autobiografiji tvrdi kako je Balenciagina balska haljina koja se otvorila kao padobran spasila od pada hotelskog balkona s drugog kata.)

Afektivne i pune energije muze umjetnika Naumova ne potpaljuju iskonski plamen imaginacije - one pale vatru i narose čelo.“

**„The Globe and Mail“, R.M.Vaughan
(Columnist profile)
(prijevod s engleskog
Marga Mančeva)**

Gostovanje hrvatskih amaterskih kazališta u Makedoniji

Veliku pozornost izazvala su gostovanja amaterskih skupina, Hrvatskog pučkog kazališta sa Hvara i kazališta Pučka scena iz Hercegovca u Bjelovarsko-Moslavinskoj županiji u više gradova Makedonije od 13. do 18. prosinca.

Hvarsко pučko kazalište predstavu Prikazanje života Lovrinca mučenika nepoznatog autora iz 15. stoljeća, izvelo

je u Skopju, Strumici i Bitoli. U Bitoli je po stoti put odigralo i predstavu Ribanje i ribarsko prigovaranje Petra Hektorovića, a obje predstave u režijsko-dramaturškoj obradi Marina Carića.

Glumci naturščici Klement Zaninović, Prošper Gilve, Milan Lakoš, Ralf-Jacky Milatić, Petar Palarić, Marijan Brkušić, Prošper Miličić, Nikša Kovačević i drugi,

na arhaičnom hvarskom narječju, ali zvonkim i razumljivim glasom isprčali su golgotu svetoga Lovrinca u očuvanju i širenju kršćanske vjere na očigled Rimljana koji ga za kaznu spaljuju na lomači.

Gromkim aplauzom publike je ispratila glumce u bijelim (kršćani) i crnim (Rimlјani) odorama sa oltara katoličkih crkava u Skopju, Strumici i Bitoli. Hvarsko pučko kazalište na ovoj turneji gostovalo je i u Prištini i Janjevu na Kosovu i Skadru u Albaniji.

Marija Damjanovska

Nastup kazališta „Pučka scena“ iz Hercegovaca u Makedoniji

Na području Općine Hercegovac posebno se njeguje bogati društveni i kulturni život. U svome radu osobito se ističe dramska sekcija «Hrvatske čitaonice» pod nazivom «Pučka scena».

„Pučka scena“ je dramska grupa čiji su glumci amateri, zaljubljenici u daske koje život znače.

Godine 1995. u Hercegovcu su utemeljeni «Dani hrvatskog pučkog teatra» čiji je osnovni cilj oživotvorenje kazališnog života, podupiranje i promoviranje postojećih glumačkih družina, te upoznavanje šire javnosti s osobitostima jezične i kulturne baštine naših sunarodnjaka, Hrvata koji žive izvan granica Hrvatske.

Amatersko kazalište „Pučka scena“ iz Hercegovca na poziv Zajednice Hrvata iz Makedonije gostovalo je od 10. - 13. prosinca u Skopju i Ohridu s komedijom „Iščašena ideja“ Vjekoslava

Sudionici kazališta iz Hercegovaca s članovima ZHRM

Dominija.

Komedija je suvremenog žanra s odnosima u imućnoj obitelji gdje se zet (Dendi igra ga Zoran Kramarić) želi domoci obiteljskog nasljeđa uz pomoć Agneze (Ivančica Marenić), sestre Ludve, vlasnika krojačkog salona (Ivan Bratković). U zapletu sudjeluje i kći Barbara (Sabina Topčić) uz pomoć ujaka Žuge (Josip Klobučar) te na kraju sve završi neuspjehom i razočaranjem. Ostale članove obitelji igraju: Karla, supruga Ludve (Zdenka Ulovac), kći Silva (Ivana Taritaš),

prijateljica Roza (Mia Vodjerek) i dr. Dieselberger (Ivan Cjetojević). Šaptač u predstavi je Natalija Stilinović. Redatelj predstave je Ivan Bratković.

Predstava je dosad odigrana 10 puta i to 3 puta na festivalu u veljači u Hercegovcu, 19. lipnja u Somboru, 1. listopada u Županji gdje je za ulogu Barbare, Sabina Topčić proglašena najboljom ženskom ulogom.

mr.sc.Ljerka Totch Naumova

Hrvatski slikar Ago Josip Skenderović na «Skopskom ljetu»

Izložba Age Josipa Skenderovića, istaknutog hrvatskog slikara koji već dugo godina živi u Parizu, otvorena je 29. srpnja u Kulturno informativnom centru u Skopju, u suradnji kulturne manifestacije „Skopsko ljeto“ i Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji.

Na otvaranju izložbe govorio je direktor manifestacije „Skopsko ljeto“ Nikola Gligorov, koji je najprije pohvalio dugogodišnju plodnu suradnju sa Zajednicom Hrvata u Makedoniji na ostvarivanju zajedničkih projekata te izrazio zadovoljstvo da se makedonskoj publici može predstaviti mali dio stvaralaštva -

Grafika umjetnika Age Skenderovića

20 grafika, umjetnika Skenderovića koji je izlagao u Parizu, Zagrebu, Brusselu, Budimpešti i drugim velikim metropolama.

U svome obraćanju kuratorica izložbe Violeta Krstić, povjesničarka umjetnosti i predsjednica Odbora za kulturu pri ZHRM, najprije se osvrnula na životopis Age Josipa Skenderovića. Rođen je 1954. godine u Subotici. Diplomirao 1978. godine na Akademiji likovne umjetnosti u Zagrebu. Specijalizirao je grafiku u Ateljeu 17 kod S.W.Hautersa i na Ecole Nationale u Parizu. Profesor je likovne umjetnosti u Nacionalnoj školi u Parizu.

O umjetničkom opusu Skenderovića kuratorica je istakla: „Tridecenijsko stvaralaštvo umjetnika Age Josipa Skenderovića rezultira izobiljem invencija u obimnoj produkciji, s brojnim istraživanjima na planu forme, izraženih medija i mogućnosti upotrebe materijala, konvencionalnih i nekonvencionalnih slikarskih i grafičkih tehnika.“

Izložbu je proglašio otvorenom veleposlanik Republike Hrvatske u Republici Makedoniji Ivo Kujundžić. Otvorenu su nazočili članovi ZHRM, makedonski umjetnici i veliki broj predstavnika televizijskih i novinskih agencija.

mr.sc.Ljerka Totch Naumova

Izložba fotografija magistra Vlahe Brangjolice u Kumanovu

U Izložbenom salonu Centra za kulturu „Trajko Prokopiev“ Kumanovo 2. rujna otvorena je izložba fotografija „Odbljesci druge domovine“ magistra Vlahe Brangjolice. Izložbu fotografija otvorila je mr. sc. Ljerka Totch Naumova.

Osnažnim i ekspresivnim fotografijama Vlahe Brangjolice kroz vrijeme i prostor, Totch Naumova je istakla kako dubina umjetničkih nemira oživljava trku kroz govor objektiva pozivajući pri tome bijeg nevidljivoga OKA.

Vlaho Brangjolica rođen je u Skopju, u obitelji hrvatsko - makedonskog kompozitora Ljubomira i balerine Vere. Diplomirao je na Fakultetu za likovnu umjetnost u Skopju 1987. godine. Profesionalno obrazovanje ostvaruje na Visokoj školi primjenjene umjetnosti u Beču gdje 1995. godine stječe titulu magistar artium, a 2010. magistrira na Fakultetu likovnih umjetnosti u Skopju. Razvija široku aktivnost na polju vizuelnih komunikacija gdje kao sredstvo izražaja najčešće koristi fotografski medij. Imao je tri grafičke izložbe i pet samostalnih izložbi fotografija, ali i mnogo zajedničkih izložbi u domovini i inozemstvu. Dobitnik je više nagrada i priznanja u domovini i inozemstvu. Izložba koju su organizirali Centar za kulturu „Trajko Prokopiev“ iz Kumanova i Zajednica Hrvata u Republici Makedoniji - Ogranak Kumanovo, trajala je do 16. rujna 2010. godine.

Zorica Trajakovska

Pjesnička suradnja

Na 10. večerima hrvatske iseljeničke lirike u Zadru sa svojim pjesmama nastupio je i Anton Kikaš pjesnik iz Kanade

Rođen je u predvečerje Drugoga svjetskog rata. Iako je po ocu podrijetlom iz Međugorja, već dugo godina poznatog svetišta u svijetu, djetinjstvo je proveo u bosanskom gradiću Kaknju. S trinaest godina odlazi u Sarajevo gdje je sa sedamnaest godina završio Geodetsku tehničku školu, a u Zagrebu Geodetski fakultet 1967. Samo godinu dana kasnije dolazi u Toronto (Kanada), gdje već više od 35 godina ima svoju tvrtku za projektiranje novih naselja, a bavi se urbanizmom, građevinom i geodezijom.

Od samog dolaska u Toronto Kikaš se aktivno uključio u hrvatsku zajednicu i radio je na promicanju istine o Hrvatskoj i njenoj povijesti, kulturi i športu. Organizirao je i vodio nekoliko banketa za prikupljanje novca, a i sam darovao pozamašne doprinose za gradnju hrvatskih crkava, te Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Na samo dva banketa skupio je milijun dolara, što je bio preduvjet za otvaranje Katedre za hrvatski jezik i kulturu u blizini Toronto - na Waterloo sveučilištu, koja već više od dvadeset godina uspješno djeluje.

Financijski je pomagao realizaciju oko tridesetak filmova Jakova Sedlara između ostalih: „Hrvatska sakralna umjetnost”, „Gospa”, „Kardinal Stepinac – mučenik” i film „Enigma Mimara”, tj. o životu i radu velikog kolekcionara umjetnina Ante Topića – Mimare, kojega je bio i producent. Omogućio je i izdavanje više knjiga na engleskom jeziku: Two Thousand Years of Writing in Croatia, kao i knjige pjesama Slavka Mihalića, Antuna Soljana i Milivoja Slavičeka.

Tijekom osamdesetih bio je predsjednik Društva kanadsko-hrvatskih privrednika i intelektualaca, te nogometnog kluba „Croatia“ Toronto, a već 20 godina je predsjednik Zaklade za hrvatske studije u Kanadi, koja se između ostalog brine i za rad Katedre na Waterloo sveučilištu.

Kada se u ljetu 1991. godine nad Hrvatskom nadvila avet rata, Kikaš je odlučio pomoći domovini i svome narodu, koji se nije imao čime braniti od agresora. Uz novčanu

pomoć hrvatske zajednice Toronto, s t a v l j a j u c i život na kocku, z r a k o p l o v o m iz Južne Afrike dopremio je oružje u zagrebačku zračnu luku koje je bivša jugo armija zaplijenila, a njega pod torturom odvela u vojni zatvor u Beograd, gdje je tri mjeseca odležao u samici, da bi nakon toga bio zamijenjen za uhićenoga generala jugo armije.

Anton Kikaš je dobio priznanje i medalju od zastupnika britanske kraljice, guvernera Kanade, za svoj doprinos prosperitetu Kanade, a Etnički tisak Kanade proglašio ga je čovjekom godine 1992. Bio je član Savjetodavnog odbora za pripremu nastavnog programa jednog Sveučilišta i jednog koledža u Torontu. Također je bio član užeg Vijeća olimpijskog odbora u Torontu. Aktivno je sudjelovao u nekoliko predizbornih kampanja za federalni i provincijski parlament Kanade. U svibnju 1991. bio je osnivač prvog „Kiwanis“ kluba u Hrvatskoj, poznate dobrotvorne organizacije u svijetu.

Udruga branitelja, invalida i udovica Domovinskog rata „Podravke“ dodijelila mu je Veliku zlatnu plaketu, kao simbol hrvatske borbe za slobodu i za doprinos u stvaranju neovisne i slobodne Republike Hrvatske.

Pjesme je počeo pisati tek 1988. godine, a mnoge su izvedene na Hrvatskom glazbenom festu u Torontu, na Splitskom festivalu, te na festivalima u Požegi i Cavtat. Autor je više pjesama koje su pjevali, danas pokojni Tomislav Ivčić, te Krinoslav Cigoj, Veća Svoboda, Mladen Grdović, Dražen Žanko, Tanja Mršić i drugi. Pjesme su mu objavljene u novinama i časopisima, uglavnom kao prilog njegovim intervjuima, te u zborniku pjesama KLD „Rešetari“, koje već više godina okuplja izvandomovinske pjesnike.

Za njegove pjesme istaknuti književnik i kritičar Tomislav Marijan Bilosnić piše: „Iako Anton Kikaš

FOTOGRAFIJA CANTURE

živi u elitnom svijetu, on se u svom pjesništvu kloni elitnog, površnog i ispraznog, ne blefira u jeziku već se čvrsto i postojano drži korijena i iskustva svoga jezika s lokalnim timbrom, pa su prinosi ovih stihova zanimljivi i na lingvističkom planu.“

Pripremila: mr.sc. Ljerka Totch Naumova

Anton Kikaš

DUŠA MI SE TIHO GASÍ

*Zatočen sam već predugo,
to najbolje duša znade,
dok prodire kroz nju vlagu,
a zidovi tijelo hlade.*

*Tražio sam da me puste
da se branim sa slobode,
al' se plaše duša moja
može tajno da im ode.*

*Otvorite makar prozor
zadnji put vas duša moli,
jer uskoro dušu neće
ništa moći da zaboli.*

*Možda će mi jedna
topla zraka sunca
produžiti život srcu
koje teško, teško kuca.*

*Ostali su zadnji sati
al' neću vas kleti
lagano se duša gasi
u tišini ja ću mrijeti.

Jesen, 1991.
celija Beogradskog vojnog zatvora*

U spomen Gordani Božinovoj

Ostala je pjesmarica neispjevana....

U životu ništa nije trajno, osim smrti. Trajan je i život, a u životu najtrajnije su riječi, koje, kad su prave i kad se slože kako treba, osigurat će duže trajanje sjećanja na preminulu Gordanu Božinovu.

Ostajemo u vatri svojih proživljenih emocija da ožive neke radosti sve dok ne postignu onu nit vodilju koja stoji iza svakog sjećanja: pjevanje u zboru ZHRM „Dobra volja”, vožnje njezinim autom do prostorija Zajednice Hrvata, pješačenje skopskim ulicama uz zalagine toplog kruha kupljenih u pekari „Specijal”, druženje na padinama Vodna i planinarskih staza, gromoglasan smijeh uz kavicu i ukusne kolače, putovanje u Zagreb s neprekidnim pjesmama iz Gocine hrvatske pjesmarice, podijeljene radosti na izložbama njezinih kćerki - umjetnica, prepričavanje šaljivih događaja pri zidanju vikendice na moru, i... emocije gusto utisnute u članove Zajednice Hrvata.

Svijet za tebe se zatvara. Sa nama ostaješ, naša draga Goco. S tugom protiv smrti. I tuga je jedna vrsta obrane. Vremenom se navikavamo na rastajanje. Naučiš se sjećati. A sjećanje je isto kao i susret s našom Gordonom Božinovom, rođenom u Beogradu 1940. godine od tate Makedonca i mame iz Vinkovaca (Hrvatske), po zanimanju korespondentice njemačkoga jezika koja nas je ovoga ljeta napustila zauvijek. Otišla je s ovoga svijeta u domovini svoje majke.

Vladala je neka praznina oko srca kada smo dobili tu tužnu vijest. I sprovod na skopskom groblju bio je kao neki ružan san.

Pomalo se navikavamo da je volimo u uspomeni.

Na stolu prostorije gdje vježba zbor „Dobra volja“ ostala je otvorena Gocina pjesmarica i iz nje još puno neispjevanih pjesama...

HRVATSKE SVJETSKE IGRE 2010. U ZADRU

Jedno srce, pet kontinenata

Ministar vanjskih poslova i europskih integracija Vlade Republike Hrvatske Gordan Jandroković i kanadska ministrica hrvatskog podrijetla Lynne Yelich, nakon defileja sportista na Poljani pape Ivana Pavla II u Zadru, 18. srpnja otvorili su Druge hrvatske svjetske igre na kojima je sudjelovalo 750 mladih Hrvata iz 24. zemlje svijeta, među kojima i iz Republike Makedonije.

Pozdravljajući sudionike igara ministar Jandroković je istakao, da je njihova nazočnost u Zadru dodatna potvrda čvrstih i neraskidivih veza između domovinske i iseljene Hrvatske koje su posebno došle do izražaja u vrijeme stvaranja i obrane zemlje u Domovinskom ratu. Mlade sportaše Hrvate iz 24 zemlje pozdravila je i kanadska ministrica Lynne Yelich i poželjela im puno sreće na sportskim borilištima. Svečanom otvaranju nazočila je i ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček, koja je u svom obraćanju izrazila oduševljenje brojnošću sportaša iz iseljeništva.

Od 18. do 23. srpnja natjeclo se u 12 disciplina na sportskim terenima u Zadru i Posedarju. Iz Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji sudjelovala je momčad

od 6 člananova. Zvonimir Palić, Kristijan Stojkovski, Martin Spirovski i Ivan Bradić natjecali su se u stolnom tenisu, Stanko Ćurić u boćanju i Nino Trajčev u tenisu. Ujedno Nino Trajčev, Martin Spirovski i Kristijan Stojkovski bili su i dio nogometne momčadi Teama Hrvatskih svjetskih igara, koji je bio sastavljen od još po jednog nogometara iz Venecuele, Zadra i Bosne i Hercegovine i dvojice iz Sjedinjenih Američkih Država. Team HIS plasirao se na 9-tom mjestu od 12 momčadi.

U slobodno vrijeme hrvatski sportaši iz iseljeništva družili su se uz pjesmu i gitaru i sporazumjevali se uglavnom na pristojnom hrvatskom jeziku. Sklopljena su mnoga prijateljstva a dogodila se i poneka ljubav.

Mladi Hrvati u dijaspori živjeći daleko od domovine svojih očeva i djedova, nikada ne zaboravljaju odakle potječu i nastoje očuvati svoj etnički identitet u gostoljubivim domicilnim nacijama i državama. Ova svojevrsna svehrvatska olimpijada u Zadru, potvrda je tih napora kćeri i sinova Hrvata koji žive izvan Republike Hrvatske, a koji su nastupili pod zastavama država u kojima žive.

Nino Trajčev

PRVI FESTIVAL KRUHA

Prvi festival kruha održan je 17. listopada u restoranu „Oreov ladj“ u Skopju. Organizatori ove manifestacije bili su: Balkanska asocijacija za alternativni turizam, Agencija za potporu i promociju turizma, NVO „Vršnik“, proizvodne tvrtke kruha i predstavnici mreže za multikulturalizam: Hrvati, Crnogorci, Vlasi, Rusi, Armenci i Romi,

Sve vrste kruha za obrede ili kućne blagdane kao i sve vrste kruha karakteristične za različite regije i nacionalnosti iz više zemalja, prezentirane su na ovom festivalu. Prikazane vrste kruha prodavane su na aukciji, a sakupljena sredstva donirana su za dječju bolnicu u Demir Kapiji. Program festivala obogatila su: Adrijana Alački koja je prezentirala knjigu tradicionalnih makedonskih recepata i nastup dječjeg zbora Amenaca „Gajane“.

I članice ZHRM Nada Mojsova i Ana Savevska donirale su svoj kruh. Stolu na kojem je bila hrvatska zastavica i predstavnice ZHRM pridružio se jedan od predstavnika hrvatskog poduzetništva - Tvrta za akustiku iz Rijeke.

Ana Savevska

ŠAHOVSKI SUSRET U POVODU NACIONALNIH PRAZNIKA REPUBLIKE MAKEDONIJE I REPUBLIKE HRVATSKE

Tradicionalni susreti zaljubljenika u šahovsku igru i 2010. godine održani su između šahista članova Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji i šahista umirovljenika Udruge „Živko Brajkovski“ iz Skopja.

Prvi susret je održan dana 09. listopada povodom Dana Ustanka Republike Makedonije - 11. Oktomvri i 8. listopada - Dana neovisnosti Republike Hrvatske.

Organizator i domaćin susreta bila je Udruga šahista umirovljenika općina Butel i Čair „Živko Brajkovski“ iz Skopja.

U ekipi ZHRM-a bili su Pero Mirković, Božidar Vidović, Klaudio Hodej, Marinko Pinjuh, a za umirovljenike igrali su, Dimitrije Nikolić, Stojan Nikolov, Ilija Janevski i Aco Kostovski.

Igralo se po dvije partie. U ovom šahovskom susretu pobjedili su šahisti ZHRM sa 5:3 osvojenih bodova. Predstavnik Udruge „Živko Brajkovski“ je pobjednicima uručio prikladan suvenir, a zatim je nastavljeno druženje uz skroman koktel. Ispred ekipe ZHRM Zvonko Vidović zahvalio se domaćinima na ukazanom gostoprimgstvu i uručenom suveniru koji će, kako je rekao, krasiti vitrine Zajednice i potom sve nazočne pozvao na uzvratni šahovski susret povodom božićnih blagdana u prostorijama Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji.

Uzvratni susret održan je u povodu Božića 23. prosinca u prostorijama Zajednice Hrvata. Gostujući ekipu prevodio je Stojan Nikolov, predsjednik tijela za sport i rekreatiju umirovljenika općina Čair i Butel. U gostujućoj ekipi su bili Dimitrije Nikolić, Dimče Petrovski, Atanasio Ristovski i Gančo Mančevski. Za ZHRM igrali su Božidar Vidović, Petar Mirković, Klaudio Hodej i Marinko Pinjuh.

Opet je podjedila ekipa ZHRM, no važnije od toga je bilo druženje i produbljivanje prijateljstva. Na kraju uz skromni koktel, Zvonko Vidović zahvalio je natjecateljima na sportskoj i fer igri, a predsjedniku umirovljenika općina Čair i Butel, Đordđi Hristovu uručio je prikladan suvenir.

Zvonko Vidović

